

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

seyyid kutup
**İSTİKBAL
İSLAMIN
DİR**

Düzenleyen: bilgindK
2018-07-11

Kemal Bilgin
12-11-87.

SEYYİD KUTUP

İSTİKBAL İSLAMINDIR

**Tercüme
Nurettin Demir**

**Tashih
Nusreddin Bolelli
Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi
Öğretim Görevlisi**

İSLAMOĞLU

**YAYINCILIK ve DAĞITIM
Beyazsaray No. 21 Beyazıt
Tel: 512 10 59 İSTANBUL**

Eylül, 1987

İstikbal İslamındır.

Seyyid Kutup

Orjinal adı : el-Müstakbel li-haze'd-Dîn

Tercüme : Nureddin Demir

Tashih : Nusreddin Bolelli

Dizgi, Baskı Cilt : Bayrak Yay. - Mat. Koll Şti.

Kapak : Kemal Güler

Eserin tüm yayın hakları İSLAMOĞLU'na aittir.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

İÇİNDEKİLER

İslâm hayat nizamıdır	7
Her din bir hayat sistemidir	15
Uğursuz ayrılık	30
Beyaz adamın devri sona erdi	54
Tehlike sesleri	66
Kurtarıcı	88
İstikbal bu dinindir	101

İSLAM HAYAT NİZAMIDIR

İslâm bir nizamdır. Hayat nizamıdır. Bütün yönleriyle insan hayatının gerçek bir nizamıdır. Varlığın mahiyetini açıklayan, itikâdi düşünceyi kapsayan insanın varoluş gayelerini çizdiği gibi, onun bu kâinattaki yerini ve değerini de belirleyen kapsamlı, ilâhî bir nizamdır.

İslâm, itikâdi düşünceden doğan ve ona dayanan, insana, yaşayışının gerçek görünümünü kazandıran, sistem ve metodları da kapsar. Ahlâk sistemlerini, kaynaklarını, ona dayandırılan esasları, otorite kaynağını, siyasi sistemi, teşkilât ve hususiyetlerini, sosyal sistemi, esaslarını ve organlarını, iktisâdi sistemi, felsefe ve teşkilâtını, devlet sistemini, ilişkilerini ve irtibatlarını v.s. kapsar.

Biz inanıyoruz ki istikbal bu dinindir. Çünkü İslam dini, hayat gerçeğinin bütün sistem ve organlarını birbiriyle irtibatlı olarak ve tümüyle kapsayan, insan hayatının sahalarını düzenleyen, insanın gerçek ihtiyaçlarına cevap veren, insânî faaliyetlerin bütün yönlerini kontrol eden bir dindir.

Bu itibarla İslam, —gerçi yeryüzünde insa-

nın kendi vicdanına terkedilmiş, yaşanan hayattan uzaklaştırılmış semâvî dinlerin varlığı kabul edilse bile— yaşanan hayatın bütün sahalarından soyutlanmış, kişiyle vicdânı arasına terkedilmiş vicdânî inançtan ibaret bir din değildir. Ayrıca bu dine inananların tek tek veya topluca yerine getirdikleri dinî ayin ve merasimler demek değildir. Yalnız ahiret cennetini kazanmayı gerçekleştiren yol olmadığı gibi; dünya cennetinin kazanılmasını başka sistem ve usûllere bırakan, bu işi başka bir din veya inanın metod veya düzenlemesine terkedilen bir din de değildir.

Bu bakımdan açıkça ve kesinlikle ortaya çıkmaktadır ki; İslama, beşer hayatından soyutlanmış, yaşanan hayatın tanzimi, teşkilâtı, organları ve tatbikatı ile ilgisi olmayan vicdânî inanç görünümünü verip toplumlarındaki sosyal sorumluluklarını, toplum ilişkilerini, hukûkî inceliklerini bir tarafa atarak, ibadetlerini ve dinî törenlerini yerine getirdiklerinde onlara ahirette cennet vâdedilen bir din vasfını yakıştırmaya da asla ve katiyen imkân yoktur. Hayır bu din böyle değildir ve böyle olmamıştır. Hiçbir zaman da böyle olmayacaktır. Olmasına da imkân yoktur. Belki yeryüzünde din olarak iddia edilen ve mensupları tarafından din olarak kabul edilen diğer herhangi bir inanç sistemi bu vasıfta olabilir. Ama bu, İslâm için asla olamaz. Hayır, hayır, sonra yine hayır. Olamaz...

* * *

Biz biliyoruz ki; İslâm'ı yaşanabilen hayat nizamı olmaktan uzak tutup, onun —tabiatının gereği, varlığının gayesi ve aslî görevi olmasına rağmen—

men— insânî faâliyetlerin her sahasına hakim olmasına engel olan ve onu vicdânî inanç ve ibadet törenleri dairesine sıkıştırmak isteyen ve bunun için asırlardan beri çaba harcayan zalim gayretler vardır.

İşte İslâmın bu kapsamlılık, yaşanırılık ve hakimiyet özellikleri, İslâm ümmetine ve müslümanın yurduna saldıran haçlıların usanmalarına sebep oldu. Dünya siyonistlerinin asırlardan beri bıkip usandığı nokta da İslâm'ın bu özellikleridir. Bundan dolayısıdır ki bunların İslâm'ı sadece itikad ve vicdânî ibadetler sahasına sıkıştırmak, onu yaşayan hayat sistemi olmaktan çıkarmak, insan hayatının değişik yönlerini kapsamaktan uzak tutmak için beraber gayret sarfetmeleri gerekti. Bütün bu gayretleri, Allah (c.c.)'ın yüce dinini ortadan kaldırma savaşlarının birinci basamağı ve ilk hamlesi olmuştur.

Bu zalımce gayretler hilafetin kaldırılması, dinin devletten ayrılması ve lâik devlet düzeninin ilân edilmesiyle kesin olarak başarıya ulaşınca, daha önce sömürünün pençesine düşen İslâm ümmetinin ve müslüman yurdunun çeşitli bölgelerinde bu sinsi faâliyetler daha da yoğunlaştırıldı. Bunu, İslâm şeriatının hukukun yegâne kaynağı olmaktan çıkarılması, Avrupâî kanunlardan iktibaslar yapılması ve İslâm şeriatının sadece aile hukuku gibi dar bir çerçeveye sıkıştırılması izledi.

Bu yeni ve kuvvetli gayretler de başarıya ulaşınca ikinci merhaleye —veya ikinci savaşa— yani İslâmın tümüyle İslâm diyarından kaldırılması hattâ inanç sahasından uzaklaştırılıp, yerine sünî düşünceler, değerler, düzenler ve durumlar yerleştirilmesi, böylece pozitif düşüncelerle insanda-

ki akide boşluğunun doldurulması aşamasına varıldı.

Bu gayretler, yeryüzünün her tarafında İslâmî diriliş öncülerine vahşice saldırıları da beraberinde getirmişti. Öyle bir saldırı ki buna, eşyanın tabiatı, varoluşun ve hayatın gerçekleri tarafından himaye edilen, orada burada meydana gelen beşerî olayların desteğiyle süratle yayılan İslâmî hareketten korkma hususundan başka bir şeyde birleşmeyen ve birbirlerinin rakibi olan düşman bloklar dahi katılmıştır.

Fakat biz biliyoruz ki, onların bütün bu saldırılarına ve vahşi darbelerine rağmen bu dinin gerçekleri daha gelişmekte, dayanağı daha sağlamlaşmakta, kökleri daha da derinleşmektedir. Yine biz biliyoruz ki; insanlığın İslâma olan ihtiyacı, kindarların ona olan kininden daha kuvvetlidir. İnsanlık, uğradığı yerleri sürüyüp götüren yağmur seli gibi tehlikeli olan fitne uçurumunda gizlice ve süratle yuvarlanıyor. Bu fitneden kurtulmak isteyenler, tehlike anındaki gibi çılgınlıklarla bağrışarak birbirlerini yardıma çağırıyorlar ve insanlığı kurtarma çaresini arıyorlar. Fakat Allah (c.c.)'a yönelmekten, Allah (c.c.)'ın gönderdiği yüce hayat nizamına bağlanmaktan başka kurtuluş da yoktur.

Şaşkın gönüllerden, yorgun dillerden, kurtuluş ve kurtarıcılara özlem nidaları yükselmektedir. Bir kurtarıcıya doğru yönelmekte ve bu özlenen kurtarıcıda üstün meziyet ve özellikler aramaktadırlar. İşte bu kurtarıcının ve kurtuluşun meziyet ve özellikleri sadece İslâm'da mevcuttur. İslâmın çizdiği hayat sistemine ve insanlığın bu sisteme olan ihtiyacına sarsılmaz itimadımız dola-

yısıyla yakinen inanıyoruz ki; İstikbal İslâmındır. İslâmın bu arz üzerinde sürececek bir devri vardır. Bütün İslâm düşmanları istese de istemese de o devrini sürdürecektir. İslâmın beklenen bu devrini tamamlaması için diğer inanç sistemlerine ihtiyacı olmadığı gibi başka nizamlara da ihtiyacı yoktur ve bütün insanlık da uzun zaman İslâmsız yaşayamaz.

İnsanlık dünyanın değişik bölgelerinde zaman zaman çeşitli zulümleri denemiştir. Fakat biz inanıyoruz ki artık bu deneme safhası da sona ermiştir. Biz, yolun bitimindeki sonuca —İslâma— güveniyoruz.

Bu deneyimlerin hepsi, içi boş bir dairede yapılır. Bu dairenin dışına çıkılmaz. Bu fasit dairenin içinde, cehalet, noksanlık, zaaf ve heva sıfatlarıyla karışık beşeri düşünce, insani deneyim ve deneme halkaları gibi başka daireler de vardır. Halbuki bu boş daireden kurtulmak için tamamen farklı bir programa dayanan yeni ve köklü bir tecrübeye ihtiyacı vardır. Cehalet yerine ilimden, noksanlık yerine kemalden, za'fiyet yerine kudretten, heva yerine hikmetten kaynaklanan ve ilâhî nizama dayanan bir tecrübeyi başlatmak gerekir. Ki bunlar, bütün insanlığın kullara kul olmaktan kurtulup yalnızca yüce Allah (c.c.)'a kul olması esasına dayanır.

* * *

İslâm nizamı ile diğer sistemlerin ayrılış noktası şudur: İslâm hayat nizamında, insanlar yalnızca bir olan Allah (c.c.)'a ibadet ederler. İlâh olarak, Rab ve otorite kaynağı olarak O'nu tanır-

lar. Düşünce sistemlerini, değer ölçülerini, nizam ve kanunlarını, davranış ve ahlâk adablarını O'ndan alırlar. Diğer sistemlerde ise, insanlar çeşitli kişileri kendilerine, —kendileri gibi beşer olmalarına rağmen— düşüncelerinin, değer ölçülerinin, kanunlarının yönlendiricisi ve ahlâklarının kaynağı kabul ederek ilâhlar ediniyorlar. Böylece onlar, kendileri gibi bir beşer, kendileri gibi bir kul oldukları halde, ilâhlık ve rablık mertebesi tanıyarak kendi üstlerinde hakim görmek suretiyle onları rabler edinmiş oluyorlar.

Biz, içinde insanların kullaştırıldıkları sistemlere, şekli, yeri ve zamanı ne olursa olsun yüce Allah (c.c.)'ın verdiği ismi; «cahiliyye sistemleri» ismini veriyoruz. Çünkü bu sistemler; yeryüzünde insanlara tek bir ilâh inancını yerleştiren, insanları kula kulluktan kurtarıp tek olan Allah (c.c.)'a kul eden —daha geniş mânâsıyla— ibadet, ilâh, rab ve dîn (1) terimlerinin anlaşılmasını sağlayan, bu dinin —geldiği gün— yıkmak için geldiği cahiliyye esası üzerine kurulmuştur.

Muhakkak ki bu din her ne şekilde olursa olsun kulun kula tapmasını kaldırmak, bu geniş kâinata olduğu gibi yeryüzünde de (insan toplu-munda) kulluğu yalnızca Allah (c.c.)'a özgü kılmak için gelmiştir.

«Allah (c.c.)'ın dininden başkasını mı arıyorlar? Oysa göklerde ve yerlerde olanların hepsi, ister istemez, O'na teslim olmuştur ve O'na döndürölüp götürüleceklerdir.» (Ali İmran, 83)

* * *

(1) Bu terimler için Üstad Mevdudi'nin Kur'ân'a Göre Dört Terim» adlı kitabına başvurulabilir.

Yine bu itibarla İslâm dininden çıkan İslâm nizamı, zamanın bir kısmına ait tarihi bir sistem de değildir. O, beşeriyetin kuşaklarından bir kuşakta yetişmiş muâyyen bir zümreye veya bir bölgenin insanlarına gönderilmiş mahallî bir nizam da değildir. Bilakis o, Allah (c.c.)'ın yenilenen beşer hayatı için seçtiği sabit ve değişmez bir nizamdır. İslâm dini, bu hayatın Allah (c.c.)'ın râzı olacağı bir eksen etrafında ebediyyen dönmeye devam etmesi, beşer hayatının Allah (c.c.)'ın rızasına uygun bir çerçeve içinde kalması için ve bu hayatın, Allah (c.c.)'ın insana verdiği —Allah (c.c.)'tan başkasına kul olmamak— üstün değer ve sıfatıyla donanması için gönderilmiştir.

Bu nizam yenilenen beşeriyet karşısında, kâinâtın kuruluşundan bu yana, bu yapıda işleyen, dün olduğu gibi bugün de geçerli olan, kendisine muhalefet eden ve karşı çıkan insanoğlunun hastalık, helâk ve felâket gibi cezalara uğradığı ve kâinatın diğer sabit kanunlarında olduğu gibi değişmez, eskimez ve yepyeni bir kâinat nizamı olarak durmaktadır.

İnsanlar, ya Allah (c.c.)'ın ortaya koyduğu bu hayat nizamını tümüyle yaşarlar ki onlar müslümanlardır. Yahut insanlar beşer tarafından ortaya konan diğer herhangi bir beşeri sisteme göre yaşarlar. Onlar, bu dinin tanımadığı bir cahiliyyet içinde yaşıyorlar. O cahiliyyet ki, İslâm onu kaldırmak, temelinden söküp atmak ve insanları kula kulluktan Allah (c.c.)'a kulluğa yükselmek için gelmiştir.

İnsanlar ya Allah (c.c.)'ın bu nizamına tam uyarak yaşarlar. Böyle insanlar, kâinatın kanunlarına, mevcudatın tabiatına, hatta bizzat kendi

yaratılış karakterlerine uygun olarak yaşarlar. Veya insanlar tarafından icad edilen diğer bir beşeri sisteme göre yaşarlar. Böyle insanlar ise, kâinat düzenine aykırı, mevcudat karakteriyle çelişkili ve bizzat kendi yaratılış karakterleriyle uyumsuz olarak yaşarlar. Bu kadar uyumsuzluklar da ergeç yıkıcı sonuçlar doğuracaktır.

* * *

Biz yakinen biliyoruz ki insanlar Allah (c.c.)'a döneceklerdir, Allah (c.c.)'ın bu hayat nizamına döneceklerdir ve gelecek kesinlikle bu dinindir.

Yine biz yakinen inanıyoruz ki bu dinin muamele ve inanç sahasında beşer hayatının gerçek nizamı olması vasfını sarsmak üzere sarfedilmiş ve sarfedilecek bütün gayretler, fikir ve tatbikatlar sonuçsuz ve başarısız kalacaktır. Başarısızlık ve sonuçsuzluk alâmetleri artık belirmiştir. Çünkü bu ayırım (1) bu dinin tabii vasıflarından değildi. Doğrusu herhangi bir dinin de vasfı olamaz.

(1) Dinin devletten ayrılması.

Sosyal sistemin karakterleri ile itikâdî düşün-
cenin karakterleri arasında sağlam bir bağlantı
vardır. Hatta aralarında bu sağlam bağlantıdan
çok daha büyük bir şey vardır. Aralarında canlı bir
bağ vardır: sosyal sistem, itikadi düşüncenin ürü-
nüdür. Oradan fışkırır. Sosyal sistem bütün özel-
likleriyle kendisinden kaynaklandığı itikadi dü-
şüncenin bir bölümüdür. Çünkü o tabii ve canlı bir
bitki gibi doğar, sonra bu itikadî sistemin hayat
felsefesine, insanın varlık alemindeki yerine, in-
san olarak varoluşunun gayesine uygun olarak bir
sistem içinde şekil alır.

İşte bu doğuş, sonra da bu şekilleniş, bütün
hâdiselerin temel durumudur. Belki de yegâne du-
rum bundan ibarettir. Hiç bir sosyal sistemin do-
ğuşu esnasında varlığının gerçeğine uygun kap-
samlı bir düşünceye, insanın varoluş gerçeğine,
bu varlık alemindeki yerine ve varoluşunun gaye-
sine dayanmaksızın, tabi ve mükemmel bir şekil-
de gelişmesi sonra da sağ salım ayakta kalması
mümkün değildir. Çünkü herhangi bir sosyal sis-
temin gayesi insan olarak varoluşun gayesini ger-
çekleştirmek olmalıdır. Aynı şekilde insanın bu

kâinattaki yerinden dolayı, onun için düşünölen hakları, insanın hareket çizgisini çizerler, insanla bu varlık alemi arasındaki bağlantı çeşitlerini, diğör insanlar, kurumlar ve kuruluşlar arasındaki irtibat nevileri ile «sosyal sistem» olarak ifade edilen sistemde yapılması gereken vazifelerle kendi varlık gayesini gerçekleştirmek için kullanma hakkına sahip olduğı vasıfları da sınırlar ve belirlerler.

Bu esaslar üzerinde kurulmayan her sosyal sistem, tabii bir sistem değildir. O zulüm sistemidir. Tabii bir temel üzerinde kurulmamıştır. Böyle bir sistemin uzun ömürlü olması beklenemez. Bunun çerçevesinde insani faaliyetlerin, kâinattaki genel karakterle, insanın tabiatıyla, insanın gerçek ihtiyaçlarıyla uyum sağlaması beklenemez.

Bu uyum, kaybedildiğı zaman insanların —isterse kendilerine maddi ve üretim yönlerinden kolaylıklar sağlanmış olsun— böyle sistemlerden bıkmaları ve anarşiye kaymaları kaçınılmaz olur. Sonra bu sistemlerin, kâinatın tabiatına ve insanın gerçek karakterine aykırı olmaları nedeniyle yıkılmaları da kaçınılmazdır.

* * *

Bu doğuş, sonra bu şekilleniş itikadi düşünce ile sosyal sistemin sıkı irtibatının bir yönüdür. Ancak bunun sadece sosyal sistemi kaplayacak bir şekilde değil bilakis bütün bir hayat sistemini, fertlerin düşüncelerini, ahlâklarını, ibadetlerini, tasarılarını ve örflerini kısacası yeryüzündeki her türlü insânî faâliyetleri kapsayacak şekilde genişletilmesi de mümkündür.

Meselenin başka bir yönü daha vardır. Şüphesiz her din, itikadi düşünce olmakla beraber aynı zamanda bir hayat sistemidir. Veya değişik bir tabirle her din, sosyal sistemi doğuran itikadi bir sistemdir. Hatta din insanoğlunun yeryüzündeki bütün faaliyetlerine hakim bir hayat sistemidir. Bunun aksi de doğrudur. Yani her hayat sistemi bir dindir. İnsanlardan bir topluluğun dini, o topluluğun hayatını da tanzim eden sistemidir.

Şu kadar var ki bir topluluğun hayatını tanzim eden sistem ilâhî bir sistemden kaynaklanıyorsa —yani ilâhî bir inanç düşüncesinden doğuyorsa— o topluluk Allah (c.c.)'ın dinine bağlıdır.

Eğer o topluluğun hayatını tanzim eden sistem, bir kralın, bir imparatorun, bir kabilenin, bir milletin yapısı ise, yani; bir mezhepten, bir düşünceden veya beşerî - felsefî görüşten kaynaklanıyorsa bu topluluk kralın veya imparatorun veya kabilenin veya milletin dinine bağlı sayılır. O topluluk Allahın dininden değildir. Çünkü o cemiyet Allahın dininden kaynaklanan nizamaya değil başkasına uymaktadır. (1)

Tarih boyunca çeşitli ekol, nazariye, felsefe ve sosyoloji görüşleri icad eden büyük filozof ve ilim adamları bu hakikatı ifade etmekten kendilerini alamamışlar veya fikirlerini açıklamaktan kaçınmamışlardır. Şöyle ki; onlar, yeni inanç sistemlerini kuruyorlar ve insanların bu inançlarına göre hareket etmelerini istiyorlar. Ancak onlar, kendi kurdukları bu sosyal, milli ve ırkçı inanışları dini inançların yerine koymak istiyorlardı.

(1) Din kelimesinin geniş anlamı için Mevdudi'nin adı geçen eserine bakınız.

Komünizm, sadece bir sosyal sistem değildir. Aynı zamanda bu kâinatın madde üzerine kurulduğunu, bu maddeler arasında zıtlığı kabul eden ve bu maddi çatışmaların, bütün gelişme ve inki-lâplara sebep olduğunu kabul eden bir düşünce sistemidir. Buna maddelerin çarpışması denir. Aynı zamanda komünizm, tarihi, iktisadi açıdan yorumlar, beşer hayatının gelişmesini, üretim faktörlerin gelişmesine bağlar v.s. Bundan dolayı o sadece sosyal bir sistem değil, aynı zamanda sosyal sistemin üzerine kurulduğu —veya kurulduğu iddia edilen— düşünce sistemidir. Ancak bütün bunlar temel düşünce ve bugünkü mevcut «Komi-nist» sistemin gerçekleri arasındaki büyük mesafeler «farklılıklar» gözönünde bulundurulmadan söylenebilecek şeylerdir.

Bunun gibi, mensupları tarafından «bizim sosyal görüşümüz», «bizim millî görüşümüz» ve «ırkımızın görüşü» adı verilen diğer düşünce sistemlerinin hepsi de verdiğimiz ölçüye uymaktadır. Yani her hayat sistemi bu hayatın dinidir. Buradan hareketle şu sistemin veya bu nizamın gölgesinde yaşayanlar için, işte onların dini şu sistem veya bu nizamdır, anlamını çıkarabiliriz. Eğer onlar Allahın nizamı üzerinde iseler, Allahın dini üzerindedirler. Yok eğer onlar başkasının sistemi veya nizamı üzerinde iseler Allah (c.c.)'ın dininin dışındadırlar.

Kanaatimizce mesele fazla izahatı gerektirmeyecek kadar açıktır.

* * *

Bu basit gerçeklere göre, vicdani kanaatden ibaret, hayatın bütün sahalarından uzak ilâhî bir

din olamaz. Yalnız ferdi veya toplu halde yerine getirilen ibadetlerden ibaret bir din de düşünülemez. Yine, sırf aile hukukunu ihtiva eden ve diğer bütün konuları başka sistemlerin düzenlemesine bırakan ilâhî bir din de yoktur. Yani ilâhî dine dayanmayan diğer bir nizamı hayat için kabul edip, onu dinle birleştirmek de yoktur.

Din kelimesini, Allah (c.c.)'la kulun vîcdanı arasında olan veya sırf ibadetlerden oluşan veya hut aile hukukunu kapsayan, buna karşılık hayatın diğer olaylarını kapsamayan, hayatın gerçeklerine hakim olmayan, kişileri hayatlarında serbest bırakan, onlara düşüncelerinde, tasarılarında, şuûrlarında, ahlâklarında, faâliyetlerinde ve sosyal ilişkilerinde yön vermeyen ilâhî bir din anlamında anlamaya hiç kimsenin hakkı yoktur.

Hayır, yalnız ahiret nizamı olan, dünya işlerini düzenlemeyi başka bir dine terketmiş Allah (c.c.) tarafından gönderilme hiçbir ilâhî din yoktur.

Şüphesiz bu, kâinat ve beşeriyet gerçeklerine uymayan gülünç bir düşüncedir. Çünkü; bu uydurma taksime göre bu hayatın bir yönü yüce Allah (c.c.)'a aittir. O, hayatın bu yönünü düzenler ve kontrol eder. Allahın yargılama ve nüfuz idaresi yalnız hayatın bu yönünde daraltılmış olur. Hayatın bir çok yönüyle ilgili yönetim ve düzenleme yetkisi ise, güya Allah (c.c.)'tan başka bazı kuruluş veya şahıslara aittir. Onlar, hayatın bu yönlerinde her türlü yargılama yetkisine ve nüfûza sahiptirler. Bu görüş, —görüldüğü gibi— gayet gülünç bir düşüncedir. Öyle gülünç ki buna o şekilde düşünenler bile kendi nefislerine ve fikirlerine gülecektir. Onlar eğer, ışın hakikatini, gerçek yö-

nüyle ve Allah (c.c.)'ın nuru altında görmüş olsalardı kendi budalalıklarıyla, fikirlerindeki basitlikleriyle kendileri alay ederlerdi.

* * *

Bununla birlikte meselenin diğer bir cephesi daha vardır. İnsan şahsiyeti, yapısı ve yaratılışı itibarıyla müstakildir. Bütün vazifelerini tek başına yürüten tek bir varlık halindedir. O, belirli bir düşünce ve temelden kaynaklanan bir sistemin hükmü altına girmedikçe adımlarını ve hareketlerini asla düzeltemez.

Ama insanın vicdanına bir sistem, hareketlerine ve faaliyetlerine diğer bir sistem hakim olursa ve bu sistemlerin her biri başka düşüncelerden kaynaklanırsa, yani bir yandan insan aklından, bir yandan da Allah (c.c.)'ın emirlerinden kaynaklanan, sistemler insana hakim olursa onun şahsiyeti şizofreni denen psikolojik bir hastalığa yakalanır. Ve o şahıs zihni ve vicdani gerçeklerle, tatbiki ve vâkıi gerçekler arasında parçalanmaya kurban olur. Tereddütler ve kararsızlık içinde bocalamaya terkedilmiş olur.

Bugün vicdanlarda kalan zayıf dini düşünce ile —dini vicdan ile alâkası olmayan— değer ve düşünceler üzerinde kurulu pratik hayat olayları arasında kalan çağdaş, ileri Avrupa ülkeleri ve Amerikasında bu çatışmanın sonuçlarını görüyoruz. Bu durum, sözkonusu ülkelerde din ile hayat arasında meydana gelen şiddetli mücadele ve kopukluktan doğdu. Bu ülkelerde, hristiyanlık tari-

hinde bu kopukluğun bazı özel sebepleri vardır. (1)

Hayatın tam ve kapsamlı yorumunu yapan, onun yüce yaratıcısıyla ilgisini belirleyen, insana bu varlık âlemindeki yerini bildiren, insan olarak yaratılışının gayesini öğreten din, «Allahın dini» dir. Bundan dolayı insanlık âleminin varlık gayesini, bu kâinatta onların varoluşlarının değerlerini ve bu amaçla insan için düşünülen hakları ve bu gayeye ulaşmak vasıtalarının sınırlarını belirleyen, buradan yüce yaratıcının rızasına ulaşmak, dünya ve âhiret saadetini kazanmak, bocalama ve tereddüde yer vermeden, şahsiyetini kötü şizofreniye yakalatmadan kendi öz varlığına, kâinatın varlığına ve eşyanın tabii gidişatına aykırı düşmeden, tek bir sistem içinde varlığa tam ve kapsamlı anlamını veren din Allah (c.c.)'ın yüce dinidir.

Bunun içindir ki Allah (c.c.) katından gelen her din tüm insanlığın hayat nizamının üzerine kurulduğu itikadi düşüncenin, vicdânî ve ameli prensiplerini bildirmek için gelmiştir. Din insanları Rablerine yöneitmek, onların hayatlarını yegâne sisteme uydurmak için gönderilmiştir. Ki bu sayede vicdanları ile gerçek hayatları, vicdanları ile faaliyetleri, hareketleriyle dünya olayları arasında bir ahenk ve uyum sağlanmış olsun.

Allah (c.c.) katından gönderilen her din, insanların vicdanlarında bir hıs olarak saklı kalması değil, dünyada gerçekten uygulanması ve insanların bütün canlı faaliyetlerinde ona uymaları için gönderilmiştir. Ayrıca din, insanları yalnız ahlâki açıdan ıslah etmek ve yine onların sırf

(1) Bu bölümden sonraki «Uğursuz Ayrılık» bölümüne bakınız.

mihrablarında ve mescidlerinde düzenlenen dinî törenleri ve insan hayatının bir yönünü ilgilendiren aile hukukunu düzenlemek için gönderilmiştir.

«Biz hiç bir peygamberi, Allah (c.c.)'ın izniyle itaat edilmekten başka bir amaçla göndermedik. (Nisâ, 64)

* * *

İşt Tevrat, inançları ve hayat faaliyetlerini ihtiva eder bir şekilde gönderilmişti. Ona tabi olanların, onu sırf vicdanlarında kalan vaaz ve nasihatlar veya sadece bedenen işlenen ibadetler olarak değil, bütün hayat faaliyetlerinde ona başvurarak hükümlerine göre amel etmeleri için gönderilmişti.

«Gerçekten Tevratı biz indirdik, onda yol gösterme ve nur vardır. İslâm olmuş peygamberler, onunla yahudilere hüküm verirler. Kendilerini Allah (c.c.)'a adanmış zahidler ve âlimler de Allah (c.c.)'ın kitabını korumakla görevlendirildiklerinden (onunla hüküm verirlerdi) ve onu gözleyip kollardı. (Ey hakimler) insanlardan korkmayın, benden korkun ve benim âyetlerimi az bir paraya satmayın! Kim Allah (c.c.)'ın indirdiği ile hükmetmezse, işte onlar kâfirlerin ta kendileridir.

Tevratta onlara; cana can, göze göz, buruna burun, kulağa kulak, dişe diş ve yaralara karşılıklı kısas (ödeşme) yazdık. Kim bunu bağışlar (kisas hakkından vazgeçerse) o kendisi için keffâret olur. Ve kim Allah (c.c.)'ın indirdiği ile hükmetmezse işte onlar zalimlerin ta kendileridir.» (Maide, 44 - 45)

Kur'ân'ın Tevrat hükümlerini anlattığı bu paragraflardan anlaşıldığına göre, Tevrat'ın ihtiva ettiği hükümlerin çoğu Hz. Musa'nın ve ondan sonra asırlar boyunca Beni İsrail peygamberlerinin yaşanan olaylara tatbik ettikleri hükümlerdir.

Bundan sonra İsa (a.s.) hristiyanlık dini ile gönderildi. Allah (c.c.) onu İsrailoğullarına gönderdi. —O, İsrailoğullarına gönderilen peygamberlerden biridir.— Bundan dolayı o, Tevrat ahkâmını doğrulayıcı, ufak tefek farklarla tadil edici, bazı cezâî hükümleri kaldırıcı, günahların keffaretini değiştirici olarak gönderildi. Kur'ân-ı Kerim bu konuya şöyle işaret buyuruyor:

«Yahudilere bütün tırnaklı hayvanları haram ettik. Sığır ve koyunun da yağlarını onlara haram kıldık, yalnız (hayvanların) sırtlarının, yahut bağrısaklarının taşıdığı ya da kemiğe karışan yağlarını haram etmedik. Saldırganlıkları yüzünden onları böyle cezalandırdık. Biz elbette (söylediklerimizi) doğru söyleyenleriz.» (En'am, 14ü)

Yine Tevrat ahkâmı, hayatın her safhasına hakim kılmak üzere Hz. İsa gönderildi.

«Bunların ardından, yarılarındaki Tevratı doğrulayıcı olarak Meryemoğlu İsa'yı gönderdik ve ona için'e yol gösterme ve nur bulunan İncil'i verdik. Önündeki Tevrat'ı doğrulayıcı, korunanlar için yol gösterici ve öğüt olmak üzere. İncil sahipleri Allah (c.c.)'ın onda indirdiği ile hükmetsinler, kim Allah (c.c.)'ın indirdiğiyle hükmetmezse işte onlar yoldan çıkmışlardır.» (Mâide, 46 - 47)

Sonra Muhammed (s.a.v.) İslâmı gönderildi. İslâm kendisinden önceki sağlam semavi hüküm-

leri bozmadı. Bilakis onları doğruladı ve onlara göre hükmetti. İslâm, kapsamlı kâmil insana, ve tüm insanlığa geniş açıklamalarıyla birlikte etraf- lı ve tam hayat nizamı olarak, onları cehaletten kurtarıp Rabbaniyete götüren ve onların bütün faaliyetlerini, Allah (c.c.)'ın nizamına uymaya, gö- nüllerini de Allah (c.c.)'a karşı takvaya götürmek üzere gönderilen bir dindir.

«Sana da kendinden önceki kitapları doğrula- yıcı ve onları kollayıp koruyucu olarak bu kitabı gerçekte indirdik. Onların aralarında Allahın in- dirdiğiyle hükmet, sana gelen gerçekten ayrılıp onların keyiflerine uyma. Sizden herbiriniz için bir şariat ve bir yol belirledik. Allah (c.c.) isteseydi hepinizi bir tek ümmet yapardı, fakat size verdik- leleriyle sizi sınamak istedi. Öyleyse hayır işlerine koşun, hepinizin dönüşü Allaha (c.c.)'dır. O size ayrılığa düştüğünüz şeyler(in hakikatin)'i haber verecektir.

Aralarında Allah (c.c.)'ın indirdiği ile hükmet, onların keyiflerine uyma. Onların, Allah (c.c.)'ın indirdiği şeylerin bir kısmından seni saptırmala- rından sakın! Eğer dönerlerse bilki Allah (c.c.), ba- zı günahları yüzünden onları felâkete uğratmak istiyordu. Zaten insanların çoğu yoldan çıkmışlar- dır.

Yoksa cahiliyye hükmünü mü arıyorlar? İyice bilen bir toplum için Allah (c.c.)'dan daha güzel hüküm veren kim olabilir?» (Maide, 48 - 50)

Bu belli başlı semavi dinlerden önce de insan- ları, Allah (c.c.)'ı Rab tanımaya, yalnızca Allah (c.c.)'ın nizamına uymaya çevirmek üzere dinler gönderildi. Nuh (a.s.)'dan bu yana bu sisteme göre

peygamberler gönderildi. Tafsîlâtta bazı ayrılıklar vardı. Fakat bu dinler, asıl düşüncede, hepsinin müşterek ve büyük gayesi olan insanları Allah (c. c.)'dan başkasına kul olmaktan kurtarıp sırf Allah (c.c.)'a kulluğa yöneltmede, sahte ilahlar ve rableri iptal etmekte, sonuçta ulûhiyyet ve rubûbiyyet sıfatlarının sahibi olan yüce Allah (c.c.)'a çevirmek hususunda birleştiler.

Diğer bir yerde Kur'an-ı Kerim bu hakikati özetle zikreder ve Allah (c.c.)'a ait olan bu eşsiz nizamın karakterini açıklar. Yüce Allah (c.c.)'ın ilâhî nizamı; Allah (c.c.)'ın, kâinatın ve insanların, yaratıcısı olduğunu, kâinatın ve insanların idaresinin O'nun elinde olduğunu ve yine bu son dinin herşeyi kapsadığını, bu dine tabi olanlarla sair cahiller arasında farklar bulunduğunu belirtmektedir.

«Ayrılığa düştüğünüz herhangi bir şeyde hüküm vermek Allah (c.c.)'a aittir. İşte Rabbim (c.c.) budur. O'na dayandım. O'na yöneldim.

O, gökleri ve yeri yoktan varedendir. Size kendinizden çiftler, hayvanlardan çiftler yaratmıştır. Bu (düzen içi)'nde sizi üretiyor. Zâtına benzer hiç bir şey yoktur. O, işitendir, görendir.

Göklerin ve yerin anahtarları O'nundur. Dilediğine rızık açar ve kısar. O, herşeyi bilendir.

O, size, dinden Nuh'a tavsiye ettiğini, sana vahyettiğimizi İbrahim'e, Musa'ya, İsa'ya tavsiye ettiğimizi şariat (hukuk düzeni) yaptı. Şöyle ki; dini doğru tutun. (Allah (c.c.)'ın birliğine inanın, O'nun gönderdiği hükümlere teslim olun. Hurafeler karıştırıp dini bozmayın.) Ve onda ayrılığa düşmeyin. (İşte Allah (c.c.)'ın gönderdiği bütün dinlerin temeli budur.) Fakat kendilerini çağırdığın

(bu) şey, Allah (c.c.)'a ortak koşanlara ağır geldi. Allah (c.c.) dilediğini kendine seçer ve (O'na) yöneleni kendisine iletir.

Onlar, kendilerine ilim geldikten sonra sadece aralarındaki çekememezlik yüzünden ayrılığa düştüler. Eğer belli bir süreye kadar (azabın ertelenmesi hakkında), Rabbinden bir söz geçmiş olsaydı, aralarında hüküm verilir, (işleri bitirilir)'di. Onlardan sonra Kitâb'a vâris kılınanlar (yani Allah'ın Resulü devrindeki kitab ehli) ondan kuşku veren bir şüphe içindedirler.

Bundan dolayı sen (tevhid dini üzerinde anlaşmaya) davet et ve emrolunduğun gibi dosdoğru ol, onların keyflerine uyma ve de ki, «Ben Allah (c.c.)'ın indirdiği her kitaba inandım ve aranızda adaleti uygulamakla emrolundum. Allah (c.c.) bizim de Rabbimiz, sizin de Rabbinizdir. Bizim işlediklerimiz bize, sizin işledikleriniz size aittir. Bizimle sizin aranızda bir tartışma (sebebi) yoktur. Allah (c.c.) aramızı bulur, (yahut; Allah (c.c.) bizi bir araya toplar), dönüş de O'nadır.» (Şûra 10 - 15)

Kur'an-ı Kerim'de rivayet edildiğine göre Medyen kavmine gönderilen Şuayb (a.s.), dini hayat nizamı olarak ortaya koyunca, kavmi dinin gerçek karakterini bilmediklerinden, onun vicdanlarda saklı düşünce ve törenlerle ibadetlerden ibaret olduğunu, bu nedenle —bu günün cahillerinde olduğu gibi— dinin bütün hayata şamil bir nizam olabileceğine itiraz etmişlerdir.

«Medyen'e de kardeşleri Şuayb'ı (gönderdik) —Ey kavmim, dedi. Allah (c.c.)'a kulluk edin. Sizin O'ndan başka ilâhınız yoktur. Ölçüyü tartıyı

eksik yapmayın zirâ ben sizi bolluk içinde görüyorum ve ben sizin için kuşatıcı bir günün azâbından korkuyorum.

Ey kavmim, ölçüyü ve tartıyı adâletle tam yapın, insanların eşyasını eksik vermeyin ve yeryüzünde fesad çıkararak fenalık etmeyin.

Eğer inanan insanlar iseniz, Allah (c.c.)'ın helâlinden bıraktığı (kâr) sizin için daha hayırlıdır. (Ama yine de siz bilirsiniz) ben sizin üzerinize bekçi değilim.

— Ey Şuayb, dediler, senin namazın mı sana, babalarımızın taptığı şeylerden, yahut mallarımızın üzerinde dilediğimizi yapmaktan vazgeçmemizi emrediyor? (Koksa sen bunu yapmazsın), çünkü sen yumuşak huylu, akıllı (bir insan)sın! (Hûd, 84-87)

Yine Kur'ân-ı Kerim'in Salih (a.s.)'in kavmine hitap ettiği şu kıssasının işaret etmesinden de bu gerçek ortaya çıkmaktadır.

«Allah (c.c.)'dan korkun ve bana itaat edin. O asırların emrine uymayın. Onlar yeryüzünde bozgunculuk yaparlar, ıslâh etmezler.» (Şuarâ, 150 - 152)

Bu âyet de onları, bozguncu ve israfçıların rejiminden Allah (c.s.)'in dini olan hayat sistemine sokkediyor, yani kula kulluk etmekten, Allah (c.c.)'a kul olmaya, O'nun hayat nizamına boyun eğmeye itiyor.

Başka bir yerde de Allah (c.c.)'ın bütün peygamberlerin vazifelerini ve insanların ihtilâfa düşükleri konularda Allah (c.c.) kitabına göre hükmedileceğini belirterek Allah (c.c.)'in kitabının vazifesini tayin ediyor.

«İnsanlar tek bir ümmet idi. Allah (c.c.) peygamberleri müjdeciler ve uyarıcılar olarak gönderdi. Anlaşmazlığa düştükleri konularda insanlar arasında hükümsin diye o peygamberlerle beraber gerçekleri içinde taşıyan kitaplar indirdi. Oysa kendilerine kitâb verilmiş olanlar, kendilerine açık deliller geldikten sonra, sırf aralarındaki kıskançlıktan ötürü (kitap hakkında) anlaşmazlığa düştüler. Bunun üzerine Allah (c.c.) kendi izniyle inanları, onların üzerinde ihtilâf ettikleri gerçeğe iletti. Allah (c.c.) dilediğini doğru yola iletir.» (Bakara, 213)

Böylece Allah (c.c.)'ın kitabının ve peygamberlerinin görevi hakkındaki bütün münakaşalar sona eriyor. Allah (c.c.)'ın dininin Allah (c.c.)'ın istediği hayat nizamı ile eş anlamda olduğu anlaşılıyor.

* * *

Bu kısa bölümde, dinin yapısı itibarıyla hayat gerçeğini taşıdığı hususunda daha fazla sözü uzatmaya gerek yoktur. Aslında din, hayat olaylarını düzenlemeden, hayat düşünce ve anlayışından, prensiplerinden uzak kaldığı zaman hiç bir anlamı kalmaz. İnsan hayatının mutlaka, varlığa bir anlam veren, varlıkla yaratan arasındaki irtibatı kuran, varlık âleminde insanın yerini tâyin eden, insan olarak varoluşunun gayesini çizen, bu gayeyi gerçekleştirmek için insanın, gerek kendisi ile Rabb'i ve gerekse çevresindeki diğer insanlar, canlılar ve tüm varlıklar arasındaki ilişkilerini belirleyen Allah rızasına uygun düşecek itikadi bir düşünce üzerine kurulması zorunludur.

Hayat için getirilen bu mükemmel ve kapsamlı yorum eğer Allah (c.c.)'dan gelmiyorsa ve eğer bütün bu hayat nizamı, bu mükemmel ve kapsamlı yorum üzerine kurulmuyorsa o zaman düzen, beşer uydurması ve bütün dinlerin insanı kendisinden kurtarıp ilâhî nizama kavuşturmak üzere gönderildiği, cahiliyye sistemidir.

Aslında Avrupa'da meydana gelen din ve devlet hatta dinle hayat arasındaki bu faydasız mücadele olmasaydı tartışma konusu yapılması bile uygun olmayan ve açıkça anlaşılan bu gerçek hakkında daha fazla sözü uzatmamıza lüzum kalmazdı. Burada anlaşılması gerekli olan en mühim şey, Allah (c.c.)'ın dinimizi ve tarihimizi şerrinden koruduğu halde bizim sonuçlarından etkilendiğimiz Avrupa'daki uğursuz ayrılığa sebep olan fikri mücadelelere bir göz atmamızdır.

Dünyadan tamamen el çekmek dinin tabiatına uygun değildir. Dinî, vicdanî kanaatlere, ahlâkî açıdan temizlenmeye, dinî merasimlere veya hayatın kişisel hukuk denilen dar bir sahasına sıkıştırmak da ilâhî nizamın tabiatına aykırı düşer.

Hayatın dar ve pasif —veya negatif— bir sahasının yüce Allah (c.c.)'a ayrılması, hayatın aktif, pratik ve gerçek sahalarının da Allah (c.c.)'ın hükümlerine başvurulmadan kanunlarını, prensiplerini, nizamlarını, mevzu, sistem, hukuk ve teşkilâtlarını kendi zevklerine göre yapan diğer muhtelif Rablere teslim edilmesi de gerçek bir dinin karakterlerinden değildir.

İnsanların, yeryüzünde çalışmadan, dünyalarını imar etmeden, Allah (c.c.)'ın ortaya koyduğu prensibe uygun olarak yeryüzündeki halifeliğini yapmadan, sonunda ahiret cennetine kavuşacakları —dünyadan geçmeyen— bir yol çizmesi de gerçek dinin tabiatından değildir.

Ne böyle zayıf çirkin yapıları bir nizam, ne çocukların süslü oyuncaklarına benzetilen bu oyuncaklar, ne de gerçek hayat nizamıyla ilgisi olma-

yan klasikleşmiş törenler dinin karakterlerinden değildir.

Böyle abes, zayıf, çirkin yapıli bir bünyeye sahip olmak, Allah (c.c.)'ın dini şöyle dursun, hiç bir dinin karakterinden olamazken acaba nasıl oldu da bütün dinlerden üstün olan Allah (c.c.)'ın dinine musallat oldu? Bu uğursuz ayrılık dinle dünya arasına nereden düştü?

Bu uğursuz ayrılık zararlı ortamlarda tamamlandı. Bu ayrılık yıkıcı etkileriyle, garp düşüncesini, sistemlerini ve diğer tüm değerleri zehirledikten sonra bütün insanlık üzerinde önce Avrupa'da sonra da yeryüzünün doğusu ve batısıyla her tarafında büyük yıkıcı etkilerini gösterdi.

Mahlûkatın hayatının ilâhî nizamdan kopmuş olmasından dolayı, insanların bu sakıncalı yolda yürümesi, bu üzücü sonuca varılması ve insanların şimdi içinde azap gördüğü, birinin sıkıntısından diğerlerinin zevk aldığı, buna rağmen kurtuluş yolunu bulmaktan aciz kaldıkları, çaresiz olarak içine düştükleri ve kurtulmak için feryad ettikleri, kendilerini çevreleyen bu daire içinde yaşamaları kaçınılmaz bir olaydır.

İnsanların içinde feryad ettikleri ızdırabı burada anlatma fırsatımız yoktur. Çünkü sonraki bölümlerde bu ızdırabların bir kısmından bahsedilecektir. Biz şimdi bu uğursuz ayrılığa yol açan uğursuz şartları anlatmaya geçelim.

* * *

Yahudilik, İsrailoğullarının hayat nizamı olarak gelmişti. —Ondan önceki dinlerin kendi dinlerine, hayat nizamı olarak geldikleri gibi— Yahudilikten sonra İsrailoğullarına adalet nizamı olmak için Hristiyanlık geldi.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

Fakat Yahudiler İsa (a.s.)'ın peygamberliğini ve onun Allah (c.c.) katından getirdiği daha hafif hükümleri kabul etmediler. Kur'an'ın bildirdiğine göre Hz. İsa, onlara şöyle diyordu: «Ben, benden önceki Tevrat'ı tasdik ederek daha önce haram olan bazı şeyleri size helâl kılmak için gönderildim. Rabbinizden olan bazı şeyleri size helâl kılmak için gönderildim. Rabbinizden size bir mucize getirdim. Allah'dan korkun ve bana itaât edin. (Ali İmran, 50)

Bundan dolayı İsa Mesih'i, ruh temizliğindeki müsamahakârlığı, sulh taraftarlığı ve kalplerin arınmasında faydası olmayan dini törenleri azaltması ile itham edip işi, Roma valisi Platosu, Hz. Mesih'i öldürmesi ve haça germesi için Şam toprakları üzerine saldırmaya tahrik etmeye kadar vardırıdılar. Eğer Allah (c.c.) onu (bizim keyfiyetini bilmediğimiz bir şekilde) vefat ettirip katına yükseltmeseydi Roma valisi onu öldürmeye teşebbüs etmişti. (Böyle diyoruz, çünkü, Kur'an'da ve Hz. Peygamberin sünnetinde bu hususta kesin bir nass yoktur.)

Durum nasıl olursa olsun bu tarihten sonra olaylar Yahudilerle Hz. İsa'ya tabi olanlar arasında kötü seyretmeye başladı. Nasıl Yahudilerin içlerinde onlara karşı nefret kök salmışsa, Hristiyanların içinde de Yahudilere karşı kin kök salmaya başlamıştı. Olay Hz. İsa'ya tabi olanların Yahudilerden ve Hristiyanlığın Yahudilikten ayrılması sonucuna yol açtı. (Halbuki Hristiyanlık, Yahudiliği yenilemek, yeni ruh, terbiye ve ahlâk kuralları ile onun hükümlerinde bazı değişiklikler yapmak üzere gelmişti.)

Hız. İsa'ya tabi olanlarla Yahudilerin arası açılınca ve birbirlerinden ayrılıp aralarına buğz ve kin düşünce, onların anlayışına göre kitapları İncil ve Tevrat'ta birbirinden ayrıldı. Her ne kadar Tevrat Hristiyanların nazarında yine mukaddes kitap olarak sayılágeldiyse de Hristiyanların, tamamı Tevrat'ta olan hukuk sistemleri önemini yitirdi. Bu ayırımdan sonra da hristiyanlar için hayatı düzenleyen tafsillâtlı bir sistem gelmedi.

İtikâdi düşünce ise, İsa aleyhisselâmın Allah (c.c.)'dan getirdiği hükümlere uygun olarak —sağlam kalsaydı— varlığa, insanoğlunun varlık âlemindeki yerine, insan olarak varoluşuna bir anlam verebilir ve sosyal nizam, bu yorum üzerine kurulabilirdi. Aynı zamanda bu düşünce Allah (c.c.)'dan geldiği gibi sağlam kalmaya devam etseydi İsa (a.s.)'ın getirdiği ibadetlerdeki ve yaşadığı bazı kolaylıklarla birlikte hristiyanları Tevratındaki nizamı döndürmek zorunda idi.

Gerek inkârcı Yahudiler ve gerekse İsa'nın memleketinde hakim olan putperest Romalılar tarafından İsa'ya tabi olanlar üzerinde asırlar boyu tüyler ürpertici işkencelerin sürdürüldüğü bir gerçektir. Bu da havarileri (İsa'nın talebelerini); uzun süre saklanmak, davetlerini başka yerlere gizlice taşımak, İncil'in âyetlerini, Hz. İsa'nın tarihini ve İsa'yla birlikte zorluklar içinde yaşadıkları olavlardan derlediklerine de dikkat etmemek ve çok kimsenin onlardan rivayet etmesine fırsat vermeven ortamlarda beraberlerinde götürmek zorunda bıraktı. Bu ise onları Allah (c.c.)'ın Hz. İsa'ya indirdiği İncil ahkâmını İsa'nın birbirinden farklı hayatı ve işleri ile ilgili rivayetleriyle

birlikte İnciller adı altında rivâyet etme sonucuna götürmüştü. Bu İnciller, talebelerinin kendisi hakkındaki övgülerinde kapsamakta idi. Bu İncillerin en eskisinin yazılışı Hz. İsâ'dan sonra Hristiyanlık tarihini yazan tarihçilerin nazarında, 40 ila 64 sene arasında değişen ihtilâflı bir süre, tam bir insan ömrü geçtikten sonra mümkün olmuştur. Ayrıca hangi dilden yazıldığı da çok tartışmalıdır. Çünkü ancak İncil'in tercemesi bulunabilmiştir.

Hristiyanlığa Roma'nın putperestliğini ve Yunan'ın felsefi düşüncelerini de karıştırmak sûretiyle Avrupa'da yayma görevini Hz. İsâ'yı şahsen görmemiş olan Roma putperestliğinden bu dine geçme Pavlus üstlenmiştir. Rivayetlerin dikkatle aktarılmasına, doğrularının yanlışlarından ayıklanmasına asla fırsat vermeyen ilk baskı dönemine ek olarak bu durum, Avrupa'da ilk günlerinden itibaren Hristiyanlık için bir felâketti.

Pavlus, Milâdi 1. asırdan sonra risalelerini yazdı. Bu risaleler dini esasların, felsefi görüşlerle, —özellikle hulûl (tanrılığın tecessümü) felsefesiyle— karıştırılmış olduğunun açık delilidir. O, şöyle diyordu: «Mesih Allah (c.c.)'ın sağında oturur, kendi ruhunun hulûl etmesi için duâ eder. Onlar için Allah (c.c.)'dan mağfiret diler. Tekrar yervüzüne döndüğü zaman onların muzaffer olacaklarını müjdeler.» Pavlus'un sözlerinden Hz. İsâ'nın yakın zamanda yeryüzüne dönmesini beklediği anlaşılıyor. Hz. İsâ'ya: «Rabbimiz Mesih» (Allah'ın salâtı onun üzerine olsun) ismi ile çok seslenmiş, kendisine de Allah'ın emriyle kurtarıcımız olan Allah'ın ve Rabbimiz Mesih'in elçisi» adını vermiştir.

Fakat, en büyük felâket, bundan sonraki olaylarda meydana geldi. Roma İmparatoru Konstantin'in Hristiyanlığa girmesi, Hristiyan grubunun 355 m. yılında hakim grup haline gelebilmesine sebep olmuştu ve bu olay görünüşte Hristiyanlığın zaferi gibi görünüyordu.

Amerikalı Draber, «Din ve İlim» adlı kitabında bu olayı ve olumsuz etkilerini şu şekilde anlatıyor:

«Hristiyan görünmekle birlikte hiçbir zaman hristiyanlığa samimiyetle inanmayan, hristiyanlığın emirlerini yerine getirmeyen, bununla birlikte Roma İmparatorluğunda önemli görevler üstlenip büyük mevkiler işgal eden münâfıkların etkisiyle putperestlik ve şirk Hristiyanlığa girmişti. Konstantin de bunlardan birisiydi. Hayatının sonundaki (m. 377) çok az bir müddet hariç, bütün ömrünü zulüm ve günahlar içerisinde geçirmiş ve kilisenin emirlerine bağlı kalmamıştı.

Hristiyanlar, her ne kadar Konstantin'i tahta çıkaracak kadar güce, kuvvete sahip oldularsa da, putperestliğe bir son verip, kökünü kazımayı başaramadılar. Bu mücadele sonucu, Hristiyanlığın ilkeleriyle putperestlik birbirine karıştı. Nihayet Hristiyanlıkla putperestliğin eşit ölçüde karıştığı yeni bir din doğdu. İşte İslâm, burada Hristiyanlıktan ayrılır. Çünkü o, rakibini (putperestliği) tüm boyutlarıyla ortadan kaldırmış, hiçbir karışıklığa meydan vermeden kendi ilkelerini yaymıştı.

Dünyevi menfaâtlarının kölesi olup hiç bir dine ciddiyetle bağlanmayan İmparator Konstantin, şahsî çıkarı ve birbirleriyle kıyasıya çekişen Hristiyanlarla putperestlerin menfaâtı için, bu iki fırkayı birleştirmeyi ve aralarını bulmayı uygun bul-

du. Bu plana samimi hristiyanlar da karşı çıkmadılar. Onlar, bu yeni dinin, putperestliğin eski inançlarının karışımı ve desteği ile güçlenip süratle gelişeceğine, işin sonunda putperestliğin bütün kalıntılarını bertaraf edeceğine inanıyorlardı.

Fakat, yeni din, —samimi hristiyanların umduğu gibi— putperestliğin kalıntılarından hiçbir zaman kendisini temizleyememiştir. Hristiyanlık bir takım efsaneler ve putperest fikirlere bulaşık olarak devam etmiş, daha sonra da bu çamurun ıslaklığı giderek artmıştır. İşte böylece din siyasi ve ırkçı ihtilâflarla karıştı, inanç esasları, siyasi gayelerin tahakkuku için değiştirildi ve ayarlandı.

Alfred Butler, «Arapların Mısırı Fethi» adlı eserinde diyor ki: (Muhammed Ferid Ebû Hadid'in tercemesinden)

«Bu iki asır (m. 5 ve 6. asır), Mısırlılarla, Romalılar arasında dinî ve ırkî ihtilâfların körüklenip alevlendiği sürekli bir mücadele asrı oldu. Dinî anlaşmazlıklar, ırkî çekişmelerden daha şiddetliydi. Bu yüzden o dönemde din, Melkânî'lerle Monofesist'ler arasındaki düşmanlık ve çatışmaların yegâne sebebi oluyordu. Birinci grup —isminde de anlaşıldığı gibi— imparatorluğun resmi mezhebine bağlı olanlarla, şehirler ve geniş toprakları ellerinde tutanların grubuydu. Bunlar atalarından devraldıkları ortodoks bir itikâda sahib bulunuyorlardı. Hz. İsa'nın çift tabiatlı olduğuna yâni, onun hem beşerî, hem de ilâhî niteliklere hâiz olduğuna inanıyorlardı. Mısır halkının mensub olduğu Kıbtî asıllı Monofesist'ler ise bu inancı iğrenç ve kötü buluyor, ona karşı çıkıyorlardı. Hatta İncil'e inananlar şöyle dursun, aklı başında bir kavim için bile tahayyül edemiyeceğimiz an-

lamsız bir duygu ve heyecana kapılarak birbirleriyle kıyasıya savaşıyorlardı.»

T. W. Arnold, «İslâma Davet» adlı eserinde (Hacân İbrahim ve arkadaşlarının tercemesi) bu; bölgesel, ırkçı, siyasî ayırımcı, akım ve onun hristiyanlıkta yaptığı tahrifatlar, ilâveler ve değişiklikler yönünden etkileri hakkında şunları söylüyordu:

«Jüstinyen, İslâmî fetihten yüz sene önce, tam bir bütünlük içinde imparatorluğu toplamaya muvaffak olmuştu. Fakat onun ölümünden sonra dağılma o kadar çabuk oldu ki vilâyetleri ve devlet merkezini birbirine bağlayan müşterek yeni bir suûra önemle ihtiyaç duyuldu.

Herakl'de Şam'ın merkezi hükûmete yeniden bağlanması için başarılı olmayan bir gayret sarfetti. Fakat birleştirme yolunda alınan bütün tedbirler —kötü şansına— birlik yerine daha fazla ayrılığa yol açtı. Onun zamanında dinî hissiyattan başka, millî suûrun yerine geçebilecek bir alternatif yoktu. Birbirine hasım gruplar arasında ileride çıkabilecek anlaşmazlıkları durdurabilecek, dine karşı çıkanlarla ortodoks kilisesini ve bunlarla merkezi hükûmeti birleştirmek için Hristiyan inancını, insanları teskin etmeye yardımcı olacak şekilde yorumlamaya çalıştı.» (1)

-
- (1) Bu ifade, adı geçen imparatorun dinî yorumlamak için harcadığı çabanın din için olmadığına, delalet ediyor. Fakat imparatorun bu yorumu, imparatorluğun parçaları arasındaki milliyetçilik zaafının yok edilmesi için yapılan siyasî bir girişim idi. O, milliyetçilik putu yerine dinden bir put edinmek istedi! (Hz. İsâ'yı ilahlaştırmak fikrini kastediyor.)

Halkidonya konsülünde (sene 451 m.) İsa Mesih'in tabiatında iki unsurun birden bulunması gerektiğini, bu iki unsur arasındaki çatışmanın olmadığı ve ayrı ayrı olmadıkları, birinin varlığının diğerinin varlığına mani olmadığı ilan edilmiştir. Hatta, bu unsurların her ikisi de kendi tabiatlarını ve özelliklerini korurlar, parçalanmış ve ayrılmış olarak, iki asılda değil bir kök ve bir cesette birleşmeleri daha iyidir de deniliyordu. Bu asıl, oğul, Allah ve kelimetullah'dan ibarettir.

Yakubiler bu bileşimi reddettiler ve dediler ki: bütün ilahî ve beşeri sıfatları taşıyan ve asılların birleştiği bir madde asla ikilik kabul etmez. Bilakis, asılların birleştiği bir birliği meydana getirir.

Herakl'in, İsa Mesih'in bir yönlü yaratılışa olduğunu belirten iki zıtlılık durumunu ıslah etmeye çalıştığı bir sırada, ortodoks mezhebi ile özellikle Mısır, Şam gibi Bizans imparatorluğunun dışına kadar yayılmış olan Yakubiyye mezhebi arasındaki mücadele iki asır kadar şiddetini devam ettirmiştir.

Herakl'in kurduğu bu mezheb, iki tabiatlı durumunu kabul ediyordu. Böylece Mesih'in beşer tabiatında, üç unsur (baba-oğul-rûhü'l-kudûs) tek zâtta birleşiyordu. Bu tek zâtta iki nev'i hayatın varlığını reddediyor; —tanrının oğlu olan— insânî ve ilahî yönleri gerçekleştiriyordu. Bunun manası, Allah'ın cesede bürünmüş kelimesinde —Hz. İsa'da—, tek irâdeden başka bir irâde olmamasıdır.

Fakat Herakl, barış temellerini kurmayı arzulayan bir çok kimsenin ulaştığı sonuca ulaştı. Şöyle ki tartışma yalnız en şiddetli bir şekilde alev-

lenmekle kalmadı. Bilakis Herakl kendisi de Allah'ı inkâr ettiği için eşit bir şekilde her iki grubun gazabına maruz kaldı.

* * *

Hristiyanlık önce ilk gelişme yıllarında, ikinci olarak siyâsî zaferi elde ettiğinde bu kötü karışıklıklarla karşılaştı. Üçüncü olarak da siyâsî zaferi takip eden siyâsî, ırkçı ihtilâflar ve bunların etkisi ile inançta bir takım bozulmalar ve değişmeler meydana geldi.

Bütün bunlar kendi mizacına ve ilâhî dinin karakterine bütün garipliğiyle aykırı olmasına rağmen oradaki itikâdî düşünce boşluğunu doldurdu. Bundan dolayı Hristiyanlık düşüncesi, varlığa ve onun hakikatine, kendi yaratamı ile olan ilişkisinin hakikatine, bu yaratanın hakikati ve sıfatlarına, insan varlığının gerçeği, gayesi ve gidişatına ilâhî bir yorum getiremedi. (1) Kendisinden doğacak ve üzerine kurulacak sosyal nizamın sıhhatli olması için bütün bu temel unsurların sağlam olması gerekiyordu.

* * *

Ayrıca, iş, itikâdî düşüncenin bu şekilde bozulmasıyla kalmadı. Faydasız kargaşalıklar diğer bazı sürçmelerle yol almaya devam etti.

Amerikalı Draber'in «Din ve İlim» adlı kitabında belirttiği gibi, kilise, Roma İmparatorluğunun hristiyanlığa girmeden önce, en son ulaştığı konfor ve şehvet ateşinin önüne durmak istedi. Draber şöyle diyordu:

(1) Fazla bilgi için, Prof. Muhammed Ebu Zehra'nın Hristiyanlık Üzerine Konferanslar adlı kitabına bakınız.
Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

«Roma İmparatorluğu, askerî kuvvette, siyâsî nüfuzda zirveye varınca ve medeniyette en yüksek seviyeye ulaşınca ahlakî bozguna uğradı. Dinde ve ahlâkî arınmada en alçak dereceye düştü. Hayatları dejenere olmuştu. Dünya hayatına ebedî gözüyle bakıyor ve bu konuda çok aşırı gidiyorlardı. «Dünya, ancak zevk ve sefa için yaratılmış, kaçırılmaz bir fırsattır.» ilkesini benimsemişlerdi. Dünya hayatı, insanın eğlenceden eğlenceye, zevkten zevke koştuğu bir yerdir. Zaman zaman dünyadan el etek çekmeleri ve oruç tutmaları sadece yemeğe daha büyük bir iştahla başlamak içindi. Bu konuda aşırı gitmemeleri de, daha uzun süre bu lezzetlerden istifade etmek içindi. Sofraları mücevherlerle tezyin edilmiş, altın ve gümüş kaplarla süslenirdi. Göz alıcı güzel elbiseler içindeki hizmetçiler ve güzel romalı dilberler; hiç utanmadan ve yarı çıplak vaziyetteki nazik kadınlar gülümseyerek onlara hizmet ederlerdi. Büyük hammamlar, geniş eğlence yerleri, kahramanların birbirleriyle veya vahşî hayvanlarla mücadele ettiği meydanlar, onların zevk ve eğlencelerini artırıyor ve renk katıyordu. Bu mücadeleler çok korkunç olurdu. Biri baygın düşüp kan içinde kıvrıncaya kadar devam ederdi. Dünyayı egemenlikleri altına alan bu istilacılar ibadete lâayık yeğâne varlığın kuvvet olduğuna inanırlardı. «Çünkü, insan; başkalarının alın teri ve el emeği ile kazanıp biriktirdiği servete, kuvvet sayesinde rahatça sahip olabilir» diyorlardı. İnsanlar savaş meydanlarında karşı tarafı kuvvet sayesinde mağlub ettiği zaman, onların malına mülküne el kor, vergi ödemek zorunda bırakırdı. Roma İmparatorları, bu kahredici kuvvetin birer sembolüydü. Roma İm-

paratorluğunun medenî sistemi, hakim olduğu toprakların büyüklüğünde açıkça görülmekteydi. Fakat bu tıpkı Yunan medeniyetinin çöküş dev- de olduğu gibi aldatıcı bir parlaklıktan ibarettir.»

Kilise, bu aşırı aç gözlülüğün ve herşeyi alıp götüreren sefahatın önüne geçmek istedi. Fakat o da doğru, düzgün, adaletli ve Tevrat'a uygun bir yola giremedi. İnsanlar arasında adaletli sağlaya- cak ve tabi davranışlardaki aşırı ifrat ve tefritler arasında dengeli bir yol gösterebilecek, insana ya- ratılışındaki gayesini anlatabilecek hakiki ve ger- çek Hristiyanlık düşüncesini kaybetmişti.

Bu sırada, bir yandan da belki insanlık için Roma putperestliğinin vahşetinden daha kötü olan kibirli ve haddi aşkın ruhbanlık akımı ortaya çık- tı. Güzel şeyleri yasaklama, insanda mevcut ka- biliyyet ve değerleri yok etme, bir yandan insanın kendi varlığını devam ettirebilmesi, öbür yandan da, insan olmanın beraberinde getirdiği ilâhî so- rumluluk gereği dünyayı imar etmesi için Allah (c.c.)'ın insana verdiği güç ve takatleri yok etme hareketi başlatıldı.

Şüphesiz ruhbanlık da hristiyanlar arasında- ki çözülmeye bir çare bulamadı. Bilakis ruhban- lık insanın fıtratından uzak olan ve gerçek ihti- yaçlarını sağlamaktan aciz bu iki akım arasında şiddetli mücadeleye yol açtı.

«Lecky «Avrupa Ahlâk Tarihi» adlı kitabında, söz konusu asırda hristiyanlık alemindeki ruhban- lık ve azgınlık arasındaki durumu anlatırken şun- ları yazıyor:

«Lüks ve israf, insanlar arasında son haddine ulaşmıştı. Sapıklık, fısk ve fücûr, eğlenceye ve şe- hevi duygulara aşırı düşkünlük, hükümdar mec-

lislerinde, zenginlerin ve devlet büyüklerinin toplantılarında görülen yaltaklanmalar, dalkavukluklar, halkın kıymetli parlak ve süslü elbiseler giyme hususunda birbirleriyle yarışmaları son haddine gelmiş ve bütün şiddetiyle devam ediyordu. Dünya o tarihte aşırı ruhbanlıkla, en son noktaya varmış olan fışk ve fücûr arasında bocalayıp duruyordu. Zahidlerin çoğunun yetiştiği şehirler hayasızlıkta ve ahlâksızlıkta diğer şehirlerden daha ileriydi.

Böylece Hristiyanlığın ilâhi düşünce temelinden ve kaynaklarından uzaklaşmış ruhbanlık hareketi, sırf Hristiyanlık alemine bile ahlâk nizamı olamadı. İnsanların zihinlerinde dine karşı bir nefret bıraktı. Zihinlerde, insan fıtratınca tahammül edilemez bir hale getirilen dine ve din nizamına karşı ayaklanma duygusunu bıraktı. İşte bu da son olarak adı geçen uğursuzluğu meydana getiren etkenlerden birisi oldu. .

* * *

Bundan sonra kilisenin, bu katı ve yasak kurallarının insanları dünyadaki güzel nimetleri kullanmaları halinde cennete girmelerinin imkânsız olacağına dair tehdit etmesiyle ve halkın da kilisedeki rahiblerin yaşama tarzının farkına varmasıyla büyük kıyamet koptu.

Yani biz şöyle diyoruz: İnsanların kilise rahiplerinin sadece hayatın en güzel şeyleri ve dünya nimetlerinden sorumsuzca istifade ettiklerini değil, onların, fuhşiyat ve haram olan şeylerde aşırı derecede sapıklığa düştüklerini öğrendikleri gün büyük kıyamet kopmuştu.

Draber, «Din ve İlim» adlı eserinde diyor ki: «Ruhbanlık ve pasif dini sistem, yaratılışın karakteriyle çatışmaktan başka bir şey değildir. Ruhbanlık bu çatışmada yeni dinin (İslâmın) etkinliği ve rûhî otoritesi ile yenilgiye uğradı. Diğer amiller de ona yardım etti. Ve böylece fitrat hristiyanlığa galip geldi. Dinin merkezlerine zayıflık ve bozukluk sızdı. Bu merkezler devlet daireleri ile rekabete girdi. Hatta bu ahlâk bozukluğu, kötü huyluluk ve fuhuşta devlet dairelerini geçtiler. Bunun için devlet, hristiyanlar arasında yakınlaşma ve kardeşliği sağlayan dini ziyafetleri; ahlâksızlık ve zinakârlığın koruduğu papazların büyük günah ve haram işlemekle itham edildikleri için de yeme içme ve dostluk havası olan, şehitleri ve büyükleri anma törenlerini yasakladı.

Rahip Jerume diyor ki: «Papazların yaşadığı hayat ve sahib oldukları servetin yanında devlet büyüklerinin ve zenginlerinin yaşayışlarının ve sahib oldukları servetlerin hiçbir ehemmiyeti yoktu. Papazların ahlâkı büyük ölçüde bozulmuştu. Kalplerini mal sevgisi ve ihtiras kaplamıştı. Davranışlarında haddi aşmışlardı. Öyle ki makamları ve görevleri bir ticaret malı gibi açık artırmayla satıyorlardı. Cennet köşklerini muhtelif belgelerle çek ve senetlerle, endülûjans kâğıtlarıyla satıyorlardı. Kanunun yasakladığı faaliyetlere izin veriyorlardı. Yasak ve mahzurlu şeyleri helal kılan icazetnameleri ve kurtuluş belgelerini, adeta bir çok veya posta pulu verir gibi dağıtıyorlardı. Rüşvet alıyorlar, tefecilik yapıyorlardı. Elleriindeki servetleri saçıp savuruyorlardı. Hatta papa 8. Enosin papalık tacını rehin bırakmak zorunda kalmıştı. Papa 10. Louis'in de selefinin bıraktığı servetleri harcadığı

gibi kendi payına düşenleri, ve hatta kendinden sonra gelecek papanın mülkünü, gelirlerini bile ele geçirip harcadığı söylenir. Rivayete göre, Fransa'nın bütün gelirleri bile papaların masraflarına ve şehvi arzularını tatmin etmelerine kâfi gelmiyordu.» (1)

Draber'in yukarıdaki paragrafta zikrettiği af çekleri meselesi, kilisenin kendi arasında zaman zaman yapılan kilise toplantılarının bazılarında hristiyan inancı üzerinde mukaddes arzuya uygun olarak kilise heyetinin istediği tebdil, tağyir, tahrif, icad etme ve ilave işlemlerini yapma yetkisini verme kararı almış olması meselesiydi.

Bu konuda 12. toplantıda alınan bir karar «Kilisenin Tarihi» adlı kitapta şöyle geçmektedir:

«Heyet afa ilgili incelemesini sonuçlandırdı ve karar verdi. Hz. Mesih (İsâ), af yetkisini kiliseye bırakmıştır. Kilise de bu yetkiyi yüce merciden aldığı ilk günden beri kullanmıştır. Bu yetkinin kilise yetkilerini gösterir niteliğiyle korumasını bu kutsal toplantı kamu oyuna bildirir ve ilan eder. Sonra da aklar faydalı değil veya kilisenin bu affa yetkisi yoktur düşüncesini savunan kimse kilisenin merhametinden mahrum kalır. Ancak toplantı, bu yetkiyi, eskiden beri gelen ve yerleşmiş kilise adeti üzerine, kilisenin kudsiyyetine ve kolaylık ilkesine hâlel getirmeyecek şekilde itidal ve dikkat içerisinde kullanmasının gerektiğini arzu etti.»

Bir eşya gibi alışverişi yapılan normal bir af senedinin metni şöyledir:

(1) Ebül Hasan en-Nedvi, M. Çöküşüyle Dünya Neler Kaybettii.

«Tanrımız Yesu (İsâ) seni kutsuyor ve sana acıyor ey falan! Kendi kutsal üzüntülerine neden olan bütün haklarını sana af ediyor. Bana verilen elçilik yetkisiyle seni, sana uygulanması gereken bütün kısaslardan, karşı çıktığın ve eksik uyduğun kilise kurallarından, derece ve vehametli ne olursa olsun işlediğin bütün suç, hata ve günahlardan ve her dertten bütün çeşitleriyle günahlardan, fırsattan faydalanarak nefesine musallat ettiğin kınama belirtilerinden seni affediyorum. Temizlenmek için göğüs germeye mecbur olduğun bütün kısısları senden kaldırıyorum. Seni yeniden kilisenin sırlarına katılmaya geri çeviriyorum, seni azizlerin katına yaklaşıtıyorum. İkinci olarak seni yeni doğduğun ve vaftiz edildiğin zaman sende bulunan temizlik ve iyiliği çeviriyorum. Tâ ki ölüm saatinde günahkârların azap ve ceza görmek üzere girecekleri kapı sana kapansın. Sen senelerce ölmesen bile sevinç ve mutluluk cennetine girmene vesile olacak kapıyı sana açacak ve bu nimet, son saatine kadar bozulmadan seninle kalacaktır. Baba oğul ve ruhül kudüs adına.» (1)

Bu olumsuz davranışları birbirine eklediğimizde, yani kilisenin, zavallı insanları din adına —ki din böyle şeylerden beridir— nasıl şiddetli bir mahrumiyete tabi tuttuğunu; kilise adamlarının konforlu ve bozuk hayat tarzlarını, af çeklerinin saçmalığına ilâve ettiğimiz zaman Avrupa'nın meşum tarihindeki faydasız ayrılığa yol açan uğursuz kargaşalıkların bazı sebeplerini anlamış oluruz.

* * *

(1) Muhammed Ebû Zehra, Hristiyanlık üzerine konferanslar.

Ancak, iş bu kadarla da kalmadı. Kilise yalnız din ve ahlâk konusunda değil, otorite ve yetki konularında da kodamanlar ve krallarla uzun ve çetin bir mücadeleye girdi.

11. yüzyılda papalıkla imparatorluk arasında büyük bir mücadele ve çekişme başladı. Bu mücadele giderek şiddetlendi ve kızıştı. Bu şiddetli çatışmanın birinci safhasında papalık galip geldi. Hatta İmparator 4. Henri 1077 yılında Kanusa kalesindeki papalık sarayında papanın huzuruna çıkabilmek için ondan izin almak üzere ona yalvarmak zorunda kaldı, fakat saraya girmesine müsaade edilmedi. Ancak bazı şahısların araya girmesiyle huzura kabul edildi. İmparator yünden dokunmuş bir elbise giyerek yalın ayakla papanın huzuruna girdi ve tövbe etti. Papa da onun hatalarını bağışladı. Bundan sonra papalık zayıf düşünceye kadar papalıkla imparatorluk arasındaki savaş sürüp gitti.» (1)

«Socent Süleyman» adlı kitapta bildirildiğine göre bundan sonra kiliseler arası kurul Fransa Kralı Frederik'in azli için Papa 4. Enosin'in emriyle Fransa eyaletlerinden Liyon şehrinde «245 senesinde 13. toplantısını yaptı. Ancak Fransız kilisesi bu toplantının yetki ve kararlarını kabul etmedi. (2)

Kilise, idareyi elinde bulunduran kral ve kodamanlarla bu mücadeleyi sürdürürken öte yandan halk üzerinde hüküm yetkisini kendine ayırdı ve bu yetkisini en kötü şekilde kullandı: Kiliseye doğrudan doğruya ödenmesi gereken ağır ver-

(1) a.g.e., Hasan en-Nedvi.

(2) a.g.e., Muhammed Ebû Zehra.

giler koydu. Halkı, bu ağır vergiler altında inlettii. Kiliseye karşı olan idarecilerin ileri gelenleri bu durumu istismar ederek kamuoyunu kiliseye karşı çevirdiler. Bu gaye uğrunda her vesile değerlendirildi. Bunlardan en önemlisi kilise görevlilerinin kehanet kıyafeti ve kilise törenleri arkasına gizlemeye özen gösterdikleri gizli ve kirli ayıplarını ortaya atmak, özel hayatlarını tüm boyutlarıyla açıklamak suretiyle onları halkın gözünden düşürdüler.

* * *

İşin en kötü tarafı Avrupa'da uğursuz ayrılık gerçekleşmiş, din ile hayatın arası açılmış, netice olarak da itikadi düşünce ile sosyal nizam arasındaki bütün ilişkiler kesilmiştir. Batı kilisesinin kendi kendisine, hristiyanlık dinine, sonra da bütün dinlere —Allahın izni gelip durumlar düzelinceye kadar— yaptığı en büyük cinayetleri şunlardır:

Durumdaki değişiklik şöyle oldu: Kilise kitabı mukaddesin anlaşılması ve tefsir edilmesi hakkını kendine ayırdı. Papazlar dışında, hiçbir aklın onu anlama ve yorumlama yetkisi yoktu.

Sonra anlaşılması, düşünülmesi ve kavranılması zor bulmacalar dine sokuldu.

Sonra bu bulmacalar dini ibadetler arasına da sokuldu. Bunun en canlı örneğini «Allahın yemeği» meselesi teşkil eder. «Allahın yemeği» sonradan Martin Luther, Calvin ve Zwinglin'in yürüttüğü dini ıslahat adı verilen reformlardan birini doğurmuştur.

Allahın yemeği kitabı mukaddeste ve ilk hristiyanlar arasında ve mukaddes konsüllerde görülmemiş yeni bir meseledir. Hikâyesi şöyledir:

Hristiyanlar, paskalya bayramında ekmek yerler, şarap içerler ve buna da Allahın yemeği derlerdi.

Kilisenin iddiasına göre bu ekmek Hz. Mesih'in cesedine, bu içki de hazretin akıtılmış kanına dönüşür. Kim bu şekle dönüşen bu yemeği yer ve bu şarabı içerse eti ve kanı ile Mesih'i bünyesine almış olur.

Kilise, halkın bu iddiayı tartışmasız kabul etmelerini aksi halde kovulma ve yasaklanmayla karşı karşıya kalacaklarını ilan etti.

Sonra kilise itikada ve ibadetlere sokulan bu hurafeler ve bulmacalarla da yetinmedi. İnsanların kitabı mukaddesle ilgilenmelerini bunların aslını araştırma, onun manasını anlama ve yorumunu yapmaya teşebbüs etmelerini de yasaklamıştı. Bilakis kâinat ve hayat hakkında benzeri şeyleri uydurmaya devam etti. Zamanında yaygın olan coğrafya, tarih ve tabiatle ilgili hata ve hurafelerle dolu insan hayatı ve kâinatın yaratılışı hakkında bir çok görüş ve nazariyeleri ortaya attı. Ve onları, tartışılması, düzeltilmesi, denenmesi, aksinin iddia edilmesi yasak olan kutsal değerler haline getirdi. İşte bu büyük bir felâketti. Çünkü bu, tecrübe ile yanlış olduğu kolayca anlaşılan ve bozukluğu ortaya çıkarılan batıl bir inanç ve Allahın insan aklını onu anlamak, gerçekliğini ortaya koymak için bütün yeteneklerle donatarak salıverdiği bir sahadır. Bu sahada mutlaka belirli bir nazariyeyi kabul etmesini şart kılmamıştır.

Hasan en-Nedvi, «Müslümanların çöküşüyle dünya neler kaybetti» adlı kıymetli eserinde bu konuda tekrar bir şeyler söylememize ihtiyaç bırakmamış ve bu felâketin «uğursuz ayrılık»'ı nasıl et-

kilediğini bütün incelikleriyle, özetle tasvir ederek şöyle demiştir:

«Fakat şurası muhakkak ki Avrupadaki din adamlarının en büyük hatası, kendilerine ve temsil ettikleri dine karşı işledikleri en büyük cina-yet; kutsal kitaplarına; beşeri bilgileri, tarih, coğrafya ve tabii bilimler sahasında ilmin o devirde elde ettiği en son bilgileri sokmuş olmalarıdır. Bunlar, o dönemde hiç kimsenin şüphe etmediği sabit hakikatlerdi. Fakat şurası unutulmamalıdır ki bu bilgiler insanoğlunun ulaşabileceği en üstün bilgiler değildi.

Çünkü bu bilgilerin beşer ilminin bu devirde ulaştığı en üstün bilgilerden ibaret olduğu kabul edilirse bunların değişmemesine ve bunlara karşı çıkmama hususuna güvenilmez. Halbuki insanoğlunun uğraştığı ilimler, sürekli bir gelişme ve ilerleme göstermektedir. Bu sebeple dini sistem, devamlı olarak değişen ve gelişen beşeri bilgiler üzerine bina etmek, dağılan bir kum yığını üzerine köşk yapmak gibidir. Belki de papalar bunu iyi niyetle yaptılar ancak bununla hem kendilerine hem de dinlerine karşı en büyük cinayeti işlemiş oldular. Hiç şüphe yok ki dinin yenilgiyle sonuçlanan bu bilgiler, din, ilim ve akıl arasında meydana gelen o uğursuz mücadelenin yegâne sebebidir. İçinde hak ve batılın, iyi ve kötü şeylerin bulunduğu beşeri ilimlerle karışan din; ilim karşısında büyük bir hezimete uğradı. Din adamları bir daha doğrulmayacak şekilde halkın gözünden düştüler. Bu hezimetin en büyük kötülüğü ve uğursuzluğu ise şüphesiz Avrupa'nın dinsizleşmiş olmasıdır.

Din adamları, kutsal kitaplara saktıkları şeylerle de yetinmediler. Dilden dile dolaşan asılsız

rivayetleri, halk arasında meşhur olmuş sözleri, Tevrat'la İncil'e bazı açıklamalar ilave eden ve bir takım yorumlar getiren müfessirlerin, coğrafya, tarih ve tabiata dair bilgilerini de kutsal kabul ettiler. Bunlara dini bir hüviyet kazandırarak, mutlaka inanılması gereken dini ilke ve emirler olarak kabul ettiler. Bunlara ters düşen bilgilere itibar edilmemesini istediler. Bu konuda bir çok kitaplar kaleme aldılar. Allah tarafından indirilenlerle hiçbir alâkası olmayan coğrafya kitabına Hristiyan coğrafyası adını verdiler. Buna sıkı sıkıya sarıldılar. İnanmayanları da kâfir saydılar.

Kilisenin ilme karşı takındığı zalimane tavır, Avrupa'da düşünce volkanlarının patladığı, ilim ve tabiat adamlarının dini gelenekleri taklid etme zincirini kırdıkları, din kitaplarının ihtiva ettiği coğrafi nazariyelerin tahkir ve tazyif edildiği bir devre rastlar. İlim adamları, din kitaplarındaki bilgileri açıkça sert bir dille tenkid ediyorlar, inançsızlıkları, bu kitaba ve gaybe iman etmemeleri dolayısıyla mazur olduklarını söylüyorlardı. Avrupalı bilginler din kitaplarına karşı kesin tavır alıp yaptıkları ilmi keşif ve buluşları açıkça ilan edince killse için kıyamet koptu. Avrupa'nın idari dizginlerini ellerinde bulunduran din adamları derhal harekete geçip ilim adamlarını kâfirlikle itham ettiler. Onların canlarına ve mallarına kıymanın hristiyanlık uğruna helâl olduğunu söylediler. Papanın dediği gibi; şehirlere, evlere, izbelere, ormanlara ve araziye yayılmış olan bu dinsiz ve zındıkları yargılamak üzere engizisyon mahkemelerini kurdular. Bu mahkemeler, gece gündüz hiç durmadan büyük bir gayretle çalıştı. Engizisyon mahkemelerinin hedefi, hristiyan dünyasında

kiliseye karşı atan tek bir nabız bile bırakmamaktı. Casusları vasıtasıyla ülkeleri enine boyuna tarayıp her tarafı gözden geçirdiler. Nüfus istatistiği yaparak bütün halkı teker teker inceden inceye sorguya çektiler. Hatta bir hristiyan alimi: «Bir hristiyanın eceliyle ölmesi imkânsızdır» diyerek bu korkunç durumu gayet güzel ifade eder.

Bu mahkemelerin cezalandırdığı insanların sayısı üçyüzbine varmıştı. Bunlardan otuziki bin kişi diri diri yakıldı. Bunlar arasında ünlü tabiat bilgini Brune de vardı. Bu bilginin ortaya koyduğu görüşle ve özellikle, «alemlerin çokluğu» nazariyesini savunduğu için kilise onu yargılamış, ölüm cezasına mahkûm etmiş ve bir damla kanının yere akıtılmaması için diri diri yakılmasını istemişti. Sonunda Brune diri diri yakılarak öldürülmüştür. Meşhur tabiat alimi Galile de dünyanın güneşin etrafında döndüğünü iddia ettiği için aynı şekilde ölüm cezasına çarptırılmıştı.

Kilisenin ve hristiyan din adamlarının bu korkunç zulmüne, baskısına daha fazla tahammül edemeyen aydın reformistler, sonunda din adamlarına, kilise temsilcilerine ve muhafazakârlara karşı savaş ilân ettiler. Onlarla ilgisi olan her şeye, onların mensub olduğu inanç, kültür, ilim, ahlak ve terbiye sistemine karşı cephe aldılar. Önce hristiyanlığa sonra da bütün dinlere düşman kesildiler. İlim ve fikir adamlarıyla din adamları arasında meydana gelen çatışmalar —daha doğrusu polisiye dini güçler arasındaki bu savaş tam anlamıyla ilim ve din arasında cereyan eden bir savaş halini aldı. İhtilalciler, ilim ve dinin birbirleriyle anlaşması mümkün olmayan iki zat kuvvet olup birbirleriyle asla bağdaşamayacağını; bunlardan

birini seçenin diğerine mutlaka cephe alacağını; birine inananın diğerini inkâr edeceğini iddia ediyorlardı.

Reformistlere, dinden bahsedildiği zaman hemen ilim ve hakikat uğrunda akıtılan temiz kanlar; papazların katı ve sert davranışlarıyla, onların asılsız düşünceleri uğruna kurban edilen suçsuz insanlar akıllarına geliyordu. Gözlerinde asık suratlı çehreler, çatık kaşlar etrafa dehşet saçan bakışlar, katı kalpler, geri zekâlı kafalar canlanıyordu. Böylece dinden nefret etmeye başladılar. Dini meselelere, din adamlarına ve dindar insanlara karşı kalplerinde büyük bir nefret hissi doğdu. Bu duyguyu başkalarına da aşıladılar ve bunu kalıcı bir fikir haline getirdiler.

Bu reformcular sabırlı olmadıkları gibi düşünce ve araştırma disiplinlerine, sükûnet ve kararlılığa da sahip değillerdi. Din ile onun liderliğini tekellerine alan din adamlarını birbirinden ayıracak, dini mes'uliyet ve görevlerle, kilise adamlarının donukluk, cehalet, zorbalık ve çirkinlikleri arasındaki farkı anlayacak, akıl ve idrak gücüne de sahip değillerdi. Dini şuurlu olarak inkâr etmiyorlardı. Onlar, çekirdek atıldığı gibi dini bir yana atmıyorlardı. Fakat din adamlarının tutumu ve onların dünya malına düşkünlüğüne karşı kinli ve öfkeli olmaları birçok zamanlarda bazı ülkelerde ayaklanan gerillalarda olduğu gibi bunlar da din işleri üzerinde düşünme ve onun hakkında karar verme fırsatını vermedi.

* * *

Yukarda çok kısaca özetini yaptığımız, Avrupa'nın maruz kaldığı uğursuz ayrılığa yol açan bu hayırsız kargaşalıklar, bugün maalesef Avrupa'da ve bütün dünyada şanssız ve acı sonuçlarını ver-

mekle, bütün insanlık onun zehirli kadehinden yudumlamakla karşı karşıya bırakılmaktadır.

İşte Avrupa'nın üzerine yürüdüğü ve sonraları dinleri birbirinden ayırmadan yeryüzündeki bütün maymun ve papağanların bu devrimde Avrupa'ya tabi olup üzerine saldırdıkları din budur.

İşte Avrupa'nın kendisine saldırdığı din budur. Bu din daha ilk adımda prensipleri birbirine karıştırmış, sonra ilahilik özelliği, semavilik düşüncesi değeri ve esasları bozulmuş bir dindir. Bu doğrusu çok çirkin bir bozma işidir.

İşte başta bozulmuş bir din ve bozuk din adamlarının zulmüne uğramış Avrupa'nın komutasında sırasıyla kendilerine, dine ve bütün şanssız insanlığa karşı cinayet işleyenler, bu din adamlarıdır.

Allah (c.c.)'a şükürler olsun ki, bunların hepsi bütün insanlığı veya gerçek bir dinin hakikatini ilgilendirmeyen, sırf Avrupa'ya mahsus dinin hakikatini ile değil muayyen bir dini anlayış şekliyle ilgili, Avrupa tarihinin özel bir kesimine ait Avrupalı kargaşalıklar idi. İnsanlık, duman arkasındaki (kapalı) tarihî kavga'nın hakikatlerini gözleriyle görünce, bu anlayışın olumsuz etkilerinden kurtulabilir.

Ancak bu kurtuluş, asla batı zekâsıyla gelmeyecektir. Bu kurtuluş acı olaylarla dolu tarihin bukağılarıyla kaydedilmiş olan bu akıldan asla doğmayacaktır. O çirkin savaşın geride bıraktığı felâketler, ile bu savaşın akılda kalpte, teknikte, edebiyatta, siyasette ekonomide, ve bütün hayat olaylarında bu uğursuz ayrılığın üzerinde kurulduğu şanssız Avrupa topraklarına kök salmış, fikir ve vicdanlara atılmış bu peşin hükümler ve saplantılar oldukça Avrupa kafasıyla bu kurtuluşun gelmesi imkânsızdır.

Asrımız, İngiliz filozoflarından Bertrand Russel diyor ki: «Beyaz insanın efendilik devri sona ermiştir. Beyaz insanın sonsuza dek efendi kalması da zaten tabii kanunun değişmez bir kuralı değildi. Öyle inanıyorum ki beyaz insan, dört asırdan beri gördüğü güzel günler gibi bir gün daha asla göremeyecektir. Şüphesiz Rusyalı, Asya'da istediği gibi nüfuzunu yayma fırsatı kendisine verilen tek beyaz insandır. Asya milletleri, —tecrübe etmedikleri için— Kremlin'in sömürgecilik gayesinin varlığına inanmadan sömürgecilikten nefret ediyorlar. Çünkü onlar, asırlarca batılı adamın otoritesi altında fakir düştüler. Başlarından geçen bu sömürge olayından nefret eder oldular. Bu sebeple Asya'da batılı devletlerin eline bir fırsat daha geçeceğini zannetmiyorum. Yalnızca Hindistan'ın Avrupalılarla birlik ve uyum içinde yaşayabileceğine inanıyorum. Arap alemi ise —Mısır ve Pakistan dahil— komünist paktına meyledecektir.

Bertrand Russel bu haberini 1950'de verdi. Görüldüğü gibi bu sözü takip eden olaylar, —özellikle Çin'in komünist blokun eline düşmesi bu dü-

şüncenin esasını doğrulamıştı. Fakat biz bu düşünce-
şüncenin bakış açısını dar, köklerini sathi, dayana-
nağını maddi kabul ediyoruz. Zaten batılı bir düşünürün,
kendisini meşhur kılan mantıklı çalışması ne kadar değerli
olursa olsun, muayyen bir kültürün, geleneklerin medeniyetin
ve aklının esiri olacağı bize garip gelmez. Çünkü bu peşin
değerler, onlara aykırı düşünmeyi, olayları etraflıca
görmeye ve başka açılardan bakmaya mücadele et-
miyor.

* * *

Olay bundan çok daha derindir.

Beyaz adamın efendiliğini sürdüreceği asır
sona ermiştir. Çünkü beyaz adamın medeniyetinin
sınırlı sermayesi artık tükenmiştir. Elinde insan-
lığa sunabileceği, beşeriyetin idaresini düzenliye-
bileceği, insani esaslar içerisinde, insanca değerler
ve insani bir hayat için hakkıyla ilerletip geliştire-
bileceği bir fikri, anlayışı ve değer sermayesi
kalmamıştır.

Amerikan tecrübesi namıyla şöhret bulan ferdi
hürriyetin, Fransız inkılabının ve İngiliz Magnakenta'sının
doğumundan sonra kısırlaşmış —veya kısırlaşmasına çok az
kalmış—'tır.

Bütün bunlar belli bir zaman için geçerli özel
mevzulara, sınırlı hallere cevap veren değerlerdir.
Bu sınırlı prensipleri, yaşadığı müddetten daha
uzun bir süre yaşatmak insanoğlu tarafından beklenemezdi.

Bu prensiplerin hepsi de sosyal nizamların
onsuz kurulamadığı, oradan fıskırmadıkça ve ona dayanmadıkça
prensip ve değerlerin yaşamadığı büyük asıldan, varlığın
genel anlamı, insanın bu

anlam içindeki yeri ve insan olarak varlığının hedefini açıklayan, Allah (c.c.)'a irtibatı olan inanç aslından kopuktu. Ayrıca bu prensiplerin hepsi mahdud, muayyen ve zamana bağılı değerlerdi. Çünkü bunlar esas itibarıyla ana kaynaktan kopmuş değerlerdi. Asi bitkiler gibi insan karakterine uygun kökleri yoktu. Çünkü bunlar, insan fitratının geldiği kaynaktan gelmiyorlardı.

Bu kökten gelmediği, bu kaynaktan fışkırmadığı için insan fitratına ve hayatın fitratına ters düşen bir temel üzerine kurulmuşlardı. İnsanın esasını oluşturan temelleri, onun sarılması gereken vasileleri, üzerinde yürümesi gereken yolu gözetmiyordu. İnsanın insan tabiatından, yaratılışının temellerinden, fitrat gerçeğinden oluşan gerçek ihtiyaçlarından hiçbirisine cevap vermiyordu. Onun —insanın insan oluş sebebi olan— en mühim temel unsurlarını korkunç bir kuvvet ve zorbalıkla söküp atıyordu.

Bütün bunlar, bu uğursuz ayrılık sebebiyle meydana gelmişti. Bu medeniyet düşünülerek ve şuurlu olarak, bile bile dine düşmanlık esası üzerine kuruldu. Aynı zamanda insan gerçeğine, insanoğlunun gerçek ihtiyaçlarına, insan hayatına şekil veren ve onu diğer varlıklardan üstün kılan sağlam değerlerine de aykırı olarak kuruldu.

Bu nedenle, insan, aslen kendi mutluluğu, kendi ilerlemesi ve kendine hizmet için kurulmuş —hiç olmazsa öyle olması gereken— medeniyet içerisinde acı meşekkatlerle yol almaya başladı. Medeniyet, insanlığa aykırı gelmeye başlayınca bunun tabii sonucu olarak —kısa veya uzun— bir müddetten sonra insan, elem ve sıkıntılar, riskler ve acılar içinde medeniyetle boğuşmaya başla-

yınca insaniyetin medeniyete galip olması gerekir. Çünkü asıl olan insandır. Çünkü insanın yaratılışı sonradan ortaya çıkan medeniyet metodlarından daha köklü ve daha kalıcıdır.

* * *

Hakimiyeti sürdürmenin ölçüsü bu olduğuna göre, Rusyalı olan kimse, İngiliz, Amerikalı, Fransız, İsveç ve İsviçreli ve diğer beyazlarla eşit şartlara sahip olup aynı hizada olacaklardır.

Hayır belki de Rus genelde ve cüziyatta insan yaratılışıyla şiddetle çatıştığı için ve iğrenç polisyeye tedbirleri, kan hamamları, temizlik hareketleri, şebekesi, tutuklama ve ölüm kampları ile daha geride kalmaktadır.

Marksizm, —nazariyesi bakımından— kâinatı ve hayatı yorumlaması konusundaki aşırı cehaletine ilâveten insan kişiliği, tabiatı ve tarihi hakkında da büyük bir cehalet üzerine kurulmuştur. Çünkü o, bütün insânî hamleleri, mîdenin acıması ve bir lokma için harekete geçmesine bağlamaktadır. Bütün tarihi olayların, üretim faktörlerinin değişmesinden kaynaklandığını zannetmektedir. İnsanın tarihi ile hayvanlar tarihini birbirinden ayıran en belirgin temel unsurları ortadan kaldırmaktadır. İnsanın en mühim özelliğini, yeryüzünde ve tarihin devirlerinde yegâne olumlu unsur olduğunu yok saymakta, sonra yine anıbir kararlar insânî, tarihi kültür kalıntılarından yoksun bırakarak insanları hayır meleği gibi her birinin mümkün olan en yüksek üretimi yapacağını, buna karşılık sadece kendine yeteni alacağını, bütün bunları rekabete girmeden hükümete gerek kalmadan, cennet sevgisi ve cehennem kor-

kusu veren semâvî bir din duygusu olmadan, makul bir sebep de olmadan yapacağını farzetmektedir. İnsan hayatında gerekli olan bu hurafe ve acaip devrimlerin, burjuvazinin ortadan kaldırılması ve işlerin proleterya sınıfına bırakılmasıyla derhal gerçekleşeceğini söylemektedirler. Gelecekle ilgili bu çocukça görüş, apaçık bir hurafe olduğu gibi, hiç şüphesiz insanın varlığı, karakteri ve tarihi ile ilgili marksizmin yaptığı tarihi yorumlama görüşü de ilmi cehalet yönünden ondan daha geri değildir.

Bu derin cehalet ve bu aşırı hurafe marksist düşüncenin iki temelini teşkil edince, artık yaratılış karakterleriyle köklü bir çatışma içinde olan bu düşüncenin —büyük zorbarların desteği olmadıkça— gerçek ve fiili hayat temellerinin bu felsefe üzerine kurulacağını asla beklemiyoruz.

Sonra marksizm, —tatbikat sahasında— en kutsal saydığı marksistlik prensiplerinden vazgeçmek mecburiyetinde kalmıştır. Sonra da neredeyse tamamlanacak olan bu vazgeçiş, marksizmin devamlı gelişmesine bağlamıştır. Doğrusu marksist nazariyesi kadar, emri vakileri bir araya tam bir derleme ile toplayan başka bir nazariye yoktur.

Marksizm nazariyesinin, ilmi sahadaki birçok yönleri ve ana esasları, insan fıtratının çekiçleri altında ezilmiştir. Geriye, devletten ve Rusya'nın Çar zamanında öğrendiği diktatör polisiye nizamlarından başka bir şey kalmamıştır.

Bu çökmüş nazariyeye göre, yine devlet düşüncesinin yaklaşık gelecek elli yıl içerisinde zayıflayıp yok olması gerekecekti. Fakat herkes biliyor ki bugün Rusya'da devlet düşüncesi tam tersine

günden güne gelişmekte, güçlenmekte, herşeyi, hatta kendisini kuran halkı bile yutmaktadır.

Belki sonunda hükümeteşiz bir toplum kurulma faraziyesini ileri süren marksizmin en güzel ayırıcı özelliklerinden biri, hükümetin yegâne varlık haline gelmesidir. Çünkü marksizm uygulandığı yerde, ne ferde ne millete ne de insan tabiatına hayat hakkı tanınmıştır.

Şüphesiz marksizm benzeri olmayan bilimsel bir cahiliyyet doktrindir.

Marksizm adına kurulan polisiye sistemi, sadece Rusya'da Çarlar zamanında bilinen bir sistemdi. Bu öyle bir sistemdi ki buna ancak geri kalmış çaresiz topluluklar dayanır. Kendi insanlıklarının farkına varmış kimselerin uzun süre bu sisteme sabretmeleri imkânsızdır. Hatta onun pençesine düşmüş ve daha önce zalim milletlerin Rus çarlarına boyun eğerek bu sulta altında çaresiz kalmış olmasına rağmen, komünist partisi elemanlarının bütün sektörlerle yayılmış olmasına rağmen, geçim kaynaklarının tamamen devlet elinde olmasına rağmen, boyunlarının devlet emrine eğik olmasına rağmen, çocuklar ve gençlerin özel usullerle ve özel kuruluşlarda bolşevik rejimi ile beyinlerinin bulandırılmasına rağmen, devletin yönlendirici yayın organlarının hepsine hakim olmasına rağmen, bu ideolojiye aykırı hareket edenlere karşı temizleme hareketlerinin sürdürülmesine rağmen, bu düzen ancak polis baskısı ile yaşayabilmektedir. Öyle ise bu rejimin insan karakterine ters düşmesi ve onunla çarpışması bir gerçektir ve kabul edilmelidir ki; bütün bu ezici tedbirler ve faaliyetler bu rejimin halklara karşı kendisinden

emin olmadığını, bu insan karakterinin zorba rejimin başarısızlığının en güzel delili, o rejimin sert polisiye tedbirleri olmadıkça ayakta duramayışındır.

* * *

İşte buradan Bertrand Russel'in kökleri yere yakın, sathî esaslar ve maddî vasıtalar üzerinde kurulan tahmininin materyalist düşüncenin sınırları dışına çıkamayan, her haliyle bu materyalist medeniyetin mahkûmu olan bir tahmin olduğu anlaşılmış oluyor.

Mesele bundan daha geniş ve çok daha kapsamlıdır. Esas problem Allah (c.c.)'ın hükmünden ve onun hayat sisteminden kaynaklanmayan, onun tek ve doğru aslına dayanmayan medeniyetler, sosyal nizamlar fikri programlar, pozitif ekoller insana bu dünyada insan olarak varlığının gerçek anlamı ve bu alemdeki yeri, insan olarak var oluşunun gayesi ve bu gayeye ulaşmanın meşru yolları hakkında tek ve doğru bir yorum ve anlam getiremezler.

Bu faydasız ayrılık (din ve devlet işlerinin birbirinden ayrılması), beyaz insan aleminde yürür-lükte olan bütün sistemlere temel teşkil etmekte, Rus, Amerikalı, İngiliz, Fransız, İsveç, İsviçreli, doğu ve batıda bunlara tabi olanların hepsi bu rejimde eşittir.

Bu sistemlerin gerçeğinde ve pozitif yapısında pek esaslı bir fark yoktur. Kilise kapılarının, kapitalist Amerika'da açık bulundurulması komünist Rusya'da kapalı kalması veya sosyalist İsviçre'de dinsizliğe hürriyet sağlanırken dinî ihmal edip ne lehinde ne de aleyhinde davranmasının bir anlam ve önemi yoktur.

Bu ülkelerdeki bütün sosyal nizamların, düşünce sistemlerinin tamamı insan varlığına, varlığın gerçeğini, yaratana ile alakasını bildiren, insana bu alemdeki yerini ve değerini, insan olarak varoluşunun gayesini öğreten ilâhî inanç fikrinden kaynaklanmadıkça bu sathî ayrılımların hiçbir değer ve kıymeti yoktur.

İnsanın gerçek ihtiyaçlarını karşılayan, insanı insan gerçeğini anlamaya ulaştıran sosyal nizamın prensipleri, doğru düşüncenin kuralları bu ruhtan fışkırır. Derin ve kapsamlı kaynağında mesele bundan ibarettir. Yoksa mesele, —diğer batılı düşünürler gibi— Bertrand Russel'in fikir çerçevesi içinde tasavvur ettiği gibi değildir. Çünkü Bertrand Russel de diğer batılı düşünürler gibi; çevresinin, medeniyetinin, şanssız tarihinin, gaddar kilisesinin ve acı günlerle dolu beş asırlık bir dönem boyunca bütün hayatlarını etkileyen uğursuz ayrılığın eseridir.

* * *

Sonra ne oldu?

Sonra bütün sistemleriyle, bütün nizamlarıyla garp medeniyetinin ruhunda çınlayan bir boşluk meydana geldi. İçinde insan ruhunun boğulduğu, insan değerinin heder olduğu, eşyanın kıymeti ve değeri her gün yükselirken, herşeyin değeri artarken, insana alt hususiyetlerin yok olduğu, insan değerinin düştüğü bir ruh boşluğu belirdi. O öyle bir boşluktur ki; insan hayatını gelişme ve yükselme yolundan alıkoymakla tehdit ediyor. Hatta maddî üretimin, ilmi buluş ve teknolojinin çok fazla ilerlemesine rağmen bu boşluk insan hayatını alt üst etmekle tehdit ediyor ve onu mah-

vediyor. Çünkü insanın bizzat kendisi, yaratılış gayesinden uzaklaştı. Bu medeniyetin hakimiyeti altında kendi öz ihtiyaçlarını bilemez ve koruyamaz hale geldi.

Bu maddi medeniyetin parıltıları, bu medeniyetin gölgesi altında insanoğlunun çektiği sıkıntı ve düştüğü sapıklık gerçeğini anlamaktan gözlerimizin önüne perde çekmemelidir. Atılan füzeler, fırlatılan uydular, insanın ve insani değerlerin he-der olması ve aşağılara yuvarlanmasını unutmamıza sebep olmamalıdır.

İnsan yeryüzündeki varlıkların en değerlisidir. İnsan kendi geleceğini takdir eden, yeryüzündeki herşey emrine verilmiş —veya böyle olması gereken— yegâne ve temel varlıktır. Onun insan oluşu, tek başına yüceliğinin ve aşağılığının en açık değer ölçüsüdür. Onun ruhunun mutluluğu, içinde yaşadığı medeniyetin karakterlerine uygun veya onunla çelişik oluşunun yegâne ölçüsüdür.

İnsanın insani sıfatlarından, insanca düşünce ve değerlerinden aşağı düştüğünü görüyorsak...

Onu aletlerin parçası veya kölesi veya onların zelim bir esiri olarak görüyorsak...

Onun düşüncesinin, zekâsının ve ahlâkının çöktüğünü görüyorsak... Onun bedbaht, kararsız ve şaşkın olduğunu tarihte eşine hiç rastlanmamış bir kararsızlık ve bulanıklık içinde bedbahtlık, sefalet, sinir ve ruh hastası topluluktan ayrılma ve ahmaklık, cinnet ve cinayet üzere buluyorsak...

Onun cinsî ilişkilerde hayvanlık derecesinden daha aşağı düştüğünü görüyorsak...

Onu kendi nefsinden ve maddi medeniyetin sosyal, siyasi, ahlâki ve fikri sistemini kuşatan korku ve kederden kaçtığını görüyorsak...

Onu alkol ve uyuşturucularla veya alkol ve uyuşturucu benzeri kara düşüncelerle karamsar görüş, İblis gibi ümitsiz ve elim zayıflarla ruhunu, cismini ve asabını öldürdüğü gibi bıkınlık ve usanmasını öldürmek için şaşkın olduğunu «Vücdiyye» ve benzeri sefih rikri akımlarda olduğu gibi görüyorsak...

Onu, sefih Avrupa'dan aldığımız haberlere göre, buzdolabı, çamaşır makinası almak için nesline eziyet eder veya evladını satar durumda görüyorsak...

Onu bu uğursuz halde gördüğümüzde hiç şüphesiz insan ruhundan uzak (maneviyatsız) ilmin ulaştığı maddi hayatı kolaylaştırma ve medeniyetle ilgili diğer refahlar, insanlığın içine aldığı çöküntü gerçeğinden, onun içine düştüğü bedbahtlık ve bedbahtlık gerçeğinden insanın çektiği sıkıntıların hakikatından sonra bu medeniyetin başarısızlığı ve sonunun yakın olduğu gerçeğini, —temelinde— insan hayatını bozan, ilim kültür ve uygarlık ürünlerini yok eden esas kusurlardan biri olan asıl (köklü) diğer bir nizama önemle ihtiyaç olduğu hakikatından hiçbir şey değiştirmez. Öyle bir nizama ihtiyaç vardır ki; —yüce Allah (c.c.)'ın irade ettiği gibi— insana insan olarak varoluşunun gayesini gerçekleştirme fırsatını vermelidir. İnsana aklı, ilmi ve tecrübeyi, kendi hakiki ihtiyaçları ve asıl karakterlerinin gerçeklerine uygun olarak kullanma fırsatı veren bir nizama ihtiyacı vardır.

Beyaz insan rejimi devrini tamamlamıştır. Beyaz insanın devri; Rusu, Amerikalısı, İngilizli, Fransız, İsveçlisi ve İsviçrelisi ile sona ermiştir. Sona ermiştir, çünkü Avrupa tarihinde ve batıda

kurulan bütün mezheb, program, sistem ve konularda esas alınan ve dayanan uğursuz ayrılık beyaz adamın devrini kendi devriyle sınırlamıştır.

İnsan hayatının üzerine kurulduğu, bütün mevzuu, görüş sistem ve programların ilahî bir düşünceden kaynaklanması kaçınılmazdır. Kâinatın, varlık içinde insanın yerinin, insan olarak varoluşunun gerçek yorumunun yapılması lâzımdır. Bu gerçek yorum ile itikadi düşünce arasında aslında olduğu gibi tam bir mutabakatın bulunması, —bugün olduğu gibi insanların kendi akıllarının merceğinden ve şehvî, hevâî ve değişen arzularına göre değil— insan hayatının zarurî ve hayati gereklerindendir.

Beyaz insan medeniyetinin gafil olduğu hatta her taraftan kendisine karşı harp açtığı husus budur. Bu konuda doğuda ve batıda hüküm süren rejimlerin hepsi eşittir.

İnsan, varoluşundan beri insandır. O, kalbini imar edebilecek, düşüncelerine temel teşkil edebilecek, ona kâinatın ve hayatının tam ve kapsamlı yorumunu yapabilecek, onun ve çevresindeki yaratıkların yüce yaratan ile münasebetini belirleyecek bir inanç sistemine ihtiyacı vardır. Bu sistem öyle bir sistem olmalıdır ki; insana, kendisinden daha büyük, kendi nefsinden daha uzun vadeli, çevresinden daha geniş, varlığından daha ulvî yüce varlıkla irtibatını sağlayan, onu kollama ve kontrol altında tutmaya yetkili, onun seveceği ve korkacağı, yitirmekten çekineceği, rızasını isteyeceği, hayırda yardımını dileyceği kötü işlerle onun huzuruna çıkmaktan utanacağı, bu dünya hayatı esnasında işlediği suçların karşılığını verecek, adil ve mükemmel adaletine inandığı, hayatının her noktasını kendisine bağlayacağı,

oradan nasıl alıyorsa aynı şekilde hayat nizamını, düşüncesini, gidişat programını da alabileceği geniş boyutlu bir inanç sistemine, ilâhî nizamı ihtiyacı vardır. Bu sayede hayatının tamamı birbirinden kopmayan ve birbiriyle çatışmayan bir demet gibi düzgün olur.

İnsan, bazen bünyenin açlığıyla, o açlığı gidermek için gerekli, çeşitli ve değişik üretim araçlarıyla ve onun değişik renk ve zevkteki hissi malzemesiyle uğraşmak zorundadır. Fakat bu açlık ve onunla ilgili şeyler insan varlığının tamamını kapsayamaz. Bu açlığın giderilmesi insanın diğer açlıklarını gideremez. Bu açlık dindirilmeden insanda, yemekle doyulmayan, içmekle kanılmayan, örtülmekle tatmin olunmayan, madde ile kapatılması mümkün olmayan başka açlıklar harekete geçer. Bu açlık, başka bir çeşit açlıktır. Beşer kuvvetinden üstün bir güce, görülenden öte bir aleme, dünya hayatından farklı bir yaşantıya karşı duyulan iman açlığıdır. Bu açlık, insanın vicdanı ile yaşantısını bağdaştırma, vicdanına hükmeden kanunla hayatına hükmeden kanunu birleştirme, kendi gidişat programıyla çevresindeki varlıkların gidişat programını birleştirme açlığıdır. Yine bu açlık insan gönlünün kanunları ile toplumun kanunlarını birlikte bir tek Allah (c.c.)'tan almaya olan açlıktır.

Hiçbir sistem, tek bir yapı içerisinde bu muhtelif açlık çeşitlerine çare getirmediğçe, insan varlığı için gerçek mutluluk sağlayan hayat sistemi olamaz. İşte beyaz insan medeniyeti bu vasıftan yoksundur.

İşte —diğer bütün sebeplerden önce— bu sebepten dolayı beyaz insanın devri sona ermiştir.

Şimdi, burada şurada imandan yoksun, insânî ruhtan tecrid edilmiş, bu maddi medeniyetin (beyaz insan medeniyetinin) gölgesinde, beşeriyetin akibetinin kötülüğüne dikkat çeken feryad sesleri yükselmektedir. Bu feryadlar çeşit çeşittir. Bazen bütün insanlığın bir uçuruma yuvarlandığını bazen da beşeriyetin marksizme kaydığını ihtar etmektedir. Yine şu veya bu tehlikenin ortadan kaldırılması için verilen öneriler de çeşit çeşittir.

Fakat bunların hepsi, boş bir çırpınıştır. Çünkü bunlar meseleyi kökten çözememekte, Avrupa topraklarında çok derine kök salmış problemin köklerine inememektedirler.

Bu haykırma ve önerilerde öne sürülen tekliflerden, batılı aklın mahsulü olan görüşlerin eksikliği ve genel körlüklerinden dolayı doğruyu göremedikleri kolayca anlaşılmaktadır.

Biz, nerdeyse bu şaşkınlıkların bir ilim kafesi içerisinde hapsedilmiş olduklarını görürüz. Ayakları zincire bağlanmıştır. Kurtulmak için sıçramak istiyorlar. En büyük çırpınışları, kafesin içinde yapılan bir sıçramadan öteye geçmiyor. Veya on-

lar arkalarına bakmalarına fırsat vermeyen bir «hakikat» kafesi, içerisinde hapsedilmiş mahkûmlar gibidirler.

Bu, —İslâm nizamı sahipleri olan— bizlere çok önemli sorumluluk yükleyen bir gerçektir. İnsânî yapısı tehdit altında olan insanlığın gerçek kurtuluşu ancak bu kafesin parçalanması ve ondan çıkışın sağlanması, olayın tamamen bağımsız bir açıdan görülmesi; probleme, kapsamlı bir fikir ve bu yeni kapsamlı fikirden kaynaklanan yeni çözüm önerilerinin getirilmesi ile mümkün olur.

Biz bu konuda herkesten önce birşey söylemek istemiyoruz... Şimdi, bu tehlike için uyarıda bulunan ve dar görüş veya genel körlük bakış açısından sunulan iki misâli ispatlayarak konuya giriyoruz.

Bu önerilerden biri asrın büyük bilginlerinden, Dr. Alexis Carrel'den, diğeri ise, bu kuşağın önemli politikacılarından ABD Dışişleri Bakanı Bay Dulles'tendir.

* * *

Dr. Alexis Carrel, arapçaya tercemesi orta büyüklükte, 376 sahifelik, «İnsan Denen Meçhul» adlı bir kitap yazdı. Kitap yürürlükte olan medeniyetin, insana ait önemli özellikleri öldürdüğü gerekçesiyle ve tabi kanunlara aykırılığı nedeniyle beşer neslini tehdit eden bu uygarlığın tehlikesine karşı ikaz çağrısında bulunmakta, dinlemeyenlerin cezasız kalmayacağını, ayrıca bugünkü «İlmin» insan gerçeğini henüz kavramaktan aciz kaldığını ilan etmektedir.

Biz, bu ifadeden, bu tehlikeden kurtarma için

yapılan feryatlarından ve bu kötü tehlikenin bertaraf edilmesi için ileri sürülen tavsiyelerden bazı parçalar alacağız:

«Bu kitabın hedefi, herkese, zamanımızda yaşadığımız kâinatla ilgili bir takım bilgiler edinme hak ve salâhiyeti vermektir. Uygarlığımızın zaafını anlamaya başlamış bulunuyoruz. Bugün bir çok insan modern toplumun kendilerine verdiği peşin bilgilere esir olmaktan kurtulmaya çalışıyor. Bu kitabımı işte onlar için yazıyorum. Bu kitabı, —kendilerinde sadece akli, siyasi ve sosyal bazı değişikliklerin yapılmasının zaruri olduğunu idrak etmeleri için değil— aynı zamanda makîna medeniyetinin yıkılıp yerine insanî ilerlemenin sağlanması için bir düşünce tarzının gerektiğini kavramaya yeterli cesareti olanlar için yazdım.» (Önsöz s. 11-12)

«Çağdaş uygarlık kendini zor bir durumda bulmaktadır. Çünkü o ilmî keşif hayalleri, insanların aşırı arzuları, vehimleri, görüşleri, eğilimleri altında doğmuş olduğu ve bu medeniyet, yaratılış karakterimizin gerçek yönlerinden habersiz olarak kurulduğu için bizim bünyemize uymuyor. O, bizim zoraki gayretlerimizle ortaya çıkarılmasına rağmen bizim bünyemize ve şeklimize uygun değildir.» (s. 38)

«Teknolojik hayat düzenlenirken fabrikaların; işçinin fizyolojik, akli yapısı üzerinde yapacağı tesirler, tamamen ihmal edilmiştir. Çünkü günümüzün teknolojisi, bir şahıs veya bir kaç şahsın en fazla malı elde edebilmeleri gayesiyle, «en az külfetle en çok üretim» prensibi üzerinde kurulmuştur. Çağımız endüstrisi makinaları yöneten beşer karakteri düşünülmeden, fabrikada

çalışmak zorunda olan insanlar ve onların nesli üzerinde yapabileceği etkiler hiç nazara alınmadan geliştirilmiştir.» (s. 40)

«Her şeyin ölçüsünün insan olması gerekirken, vakıa bunun tam tersinedir. İnsan, icat ettiği makinalar aleminde gariptir. Çünkü o, karakterine uygun bilgilerle donatılmış olmadığı için kendi başına dünya işlerini tanzim edemiyor. Bundan dolayı insanlığın içine düştüğü felâketlerden birisi de; cansızlar üzerinde kaydedilen bilgilerin, hayat ilimlerine nazaran çok daha göz kamaştırıcı bir tarzda gelişmiş olmasıdır. Aklımız ve buluşlarımızın yaratmış olduğu ortam takatımız ve bünyemize uygun değildir. Biz hakikaten ahlâken ve aklen çökmek üzere olan şanssız bir toplumuz. Teknolojik açıdan en fazla kalkınan ve ilerleyen topluluk ve milletler, zayıflamaya en çok yüz tutan topluluklar ve milletler olup, diğer milletlerden ve topluluklardan daha süratle barbarlık ve kargaşalığa döneceklerdir. Fakat onlar bunu idrak edemeyeceklerdir. Çünkü, ilmin bu toplumların etrafında yaptığı düşmanca saldırılara karşı onları koruyabilecek bir şey yoktur. İşin doğrusu bizim medeniyetimiz de kendisinden önceki medeniyetler gibi hayat için, yaşamayı imkânsız bir hale getiren belirli şartları meydana getirmiştir. Bunun sebepleri, henüz anlaşılmamıştır. Çağdaş şehirlerde yaşayan kimselerin sıkıntı ve ızdırapları siyasi, ekonomik ve sosyal sistemlerinden kaynaklanmaktadır.» (s. 44)

«Biz, mekanik buluşların çokluğundan hiç bir yarar sağlayamadık. Tabiat, astronomi ve kimya dalındaki bu pek çok buluşlara yenilerini eklemek için daha fazla gayret göstermemize gerek yok-

tur. Esasında gerçek ilmin bize doğrudan doğruya hiç bir zararı yoktur. Fakat, onun aldatıcı güzelliği akıllarımıza hükmetmeye, madde aleminde düşüncelerimizi köleleştirmeye başlayınca o artık tehlikeli olur. Bundan dolayı insanın artık kendi nefesine, aklı ve ahlâkî aczinin sebeplerine önem vermesi gerekir. Medeniyyetimizin büyüklüğü ve çapraşıklığı sebebiyle bizim acımız ondan yararlanmaya mani olduktan sonra, rahatın, konforun, güzellik ve manzaraların çokluğunun ne yararı vardır? Hakikaten, ahlâkî çöküntümüze yol açıldıktan sonra insana has en güzel varlıkları mahvettikten sonra hayatın gelişmesi için en küçük bir gayret bile sarfetmemeliyiz.» (s. 60)

«İnsan, genetik karakterlerinin, içinde yaşadığı ortamın ve modern toplumun kendisine empoze ettiği yaşama ve düşünme alışkanlıklarının bir sonucudur. Bu alışkanlıkların insanın duygu ve düşüncelerini nasıl etkilediklerini anlatmıştık. Teknolojinin insanın çevresinde yarattığı muhite göre onun kendi şahsiyetini oluşturmasının imkânsız olduğu ve böyle bir ortamın insan şahsiyetinin çözülmesini sebep olduğunu öğrendik. İlim ve teknoloji insanın bu durumundan sorumlu değildir. Suçlu olan yalnızca biziz. Çünkü biz, yasak olanla olmayanı ayırt etmeyi öğrenemedik. Tabii kanunlara karşı geldik. Böylece en büyük günahı, hiç bir zaman cezasız kalmayan bir günahı işledik. İlim dininin ve endüstriyel kaidelerin kuralları, biyolojik gerçeklerin baskısı karşısında yenik düşmüş bulunuyoruz. Hayat yasak topraklara girmek, isteyenlere daima aynı cevabı veriyor. O, kendisinden bir şey isteyen kimseyi güçsüz kılar. Bundan dolayı medeniyetimiz yıkıl-

maya yüz tutmuştur. Çünkü cansız madde ilinleri bizi, bize ait olmayan ülkelere sürüklemiştir. Onların bize arzettiği hediyeleri körükörüne kabul ettik. Bu medeniyetin etkisiyle fert daralmış, ihtisaslaşmış, ahlâksız, geri zekâlı, kendi kendini ve müesseselerini idâre etmekten aciz bir duruma gelmiştir.» (s. 322)

«Uygar milletlerin, akıllarına üç asırdan beri hükmeden bu doktrinin pençesinden kendimizi kurtarmamız şüphesiz güç olacaktır.

«Uygar milletlerin, akıllarına üç asırdan beri hükmeden bu doktrinin pençesinden kendimizi kurtarmamız şüphesiz güç olacaktır.

Öyleyse ilmi medeniyetin, gelişme asrından beri yürüdüğü yolundan vazgeçmesi ve cansız maddeleri basite alır bir tutum içine girmesi lâzımdır. Böylece derhal çok garip olaylar meydana gelecektir.

Madde hakimiyetini kaybedecek, akli faaliyetler, fizyolojik faaliyetlere eşit olacak, ahlâki vazifeler ve dini kuralların öğrenilmesi, matematik, fizik ve kimya kurallarının öğrenilmesi gibi zaruri olacaktır.

Eğitim araç ve gereçleri yetersiz görülecek, okullar ve üniversiteler programlarını değiştirmek zorunda kalacaklardır.

Sağlık bilginleri, akla, sinirsel bozukluklara değil de, neden sadece organik hastalıklara ihtimam gösterdiklerinden, ayrıca ruh sağlığına neden tam ve mükemmel bir şekilde özen göstermediklerinden hesaba çekileceklerdir. Yine bulaşıcı hastalıklardan dolayı, hastaları, karantinaya alırken, akli ve ahlâki hastalıklar saçan hastaları neden karantinaya almadıklarından sorulacaklar.

dır. Neden bedensel sağlığa zararlı alışkanlıkları zararlı alışkanlıklar saydıkları halde, insanları, fesada, suça, deliliğe sürükleyen alışkanlıkları zararlı alışkanlık saymadıklarından dolayı yargılamadıklarıdır.

İktisatçılar, insanoğlunun düşünen, anlayan ve üzülen bir varlık olduğunu ve bundan dolayı onlara iş, yemek ve istirahattan başka şeylerin de verilmesi gerektiğini, onların fizyolojik olduğu kadar ruhi ihtiyaçlarının da bulunduğunu idrak edeceklerdir. Yine onlar, iktisadî ve malî sıkıntıların sebeplerinin manevî ve fikrî olabileceğini de anlayacaklardır.

Ve biz, büyük şehirlerin barbar şartlarını, fabrika ve büro azgınlıklarını, ekonomik fayda uğruna büyük manevî değerlerin feda edilmesini kabule zorlanmayacağız. Yine, insani gelişmeleri zorlaştıran mekanik buluşlardan da kaçınmamız gereklidir.

Ekonomistler, her şeyde nihâî söz sahibi olarak görünmeyeceklerdir.

İnsanın maddi bakımdan hürriyetine kavuşması olayı, hayatımızı birçok yönleriyle altüst edeceği, kesin bir hakikat olduğundan dolayı çağdaş toplum görüşlerimiz doğrultusundaki bu gelişmeye bütün gücüyle karşı koyacaktır.» (s. 329-331)

Bununla birlikte her ne olursa olsun madde- nin başarısızlığının ruhi bir tepkiye yol açmaması için gerekli ihtiyâtı tedbirleri almalıyız. Çünkü teknoloji ve maddeye mahkûmiyet başarılı bir sonuç vermeyince ruhun ve maddenin başarısı da olmayacaktır. İnsanlar, zıt atmosferi, zıt fikrî görüşleri seçmek için büyük bir düşkünlük hissederler. Psikolojinin tek başına hakimiyeti, fizyoloji,

tabiat ve kimyadan asla daha az tehlikeli olmayacaktır. Freud, tarafgir mekanik bilgilerin meydana getirdiği zarardan daha büyük zararlar meydana getirmiştir. İnsanı sadece akli yönüyle ele almamız, onu sırf tabii yönüyle kimyevi yapısı ile ele almamız gibi tehlikelidir. İnsanın kandaki, alıyuvanlar, akyuvanlar, ve protoplazmanın yakılabilmesi dengesi v.s. gibi maddi yapısını mutlaka incelediğimiz gibi onu, rüyaları, şehvi arzuları, ibadetinin psikolojik etkileri ve kelimelerin hatıraları yönleriyle de incelememiz kaçınılmazdır. Ancak ruhun madde ile değiştirilmesi maddi kalkınmanın işlediği hayatı düzeltmeyecektir. İnsanın maddeden uzaklaştırılması, akıldan uzaklaştırılmasından daha zararlı olacaktır. Ancak kurtuluş, bütün görüşlerden kaçınmakla mümkün olacaktır.» (s. 331-332)

* * *

İşte bunlar Dr. Carrel'in ikazlarının özetidir. Onun tavsiyeleri ve kurtuluş için tavsiye ettiği çareler nelerdir? Kalkınma asrının —sırf— maddeye inanma hastasına aynı zamanda maddenin ihmal edilmesi hatasına düşmeden ortayolu bulup insanın bütün yönlerini, insan hayatının bütün sahalarını dikkate alarak tashih etmenin metodu nedir? İnsanı, ihmal etmeden onu doğru yoldan saptıran Freud psikolojisine düşürmeden, hayatı felce uğratan ortaçağ ruhbanlığına yol açmadan onu maddeye hakim kılmanın metodu nedir?

Acaba o, insanoğlunu tehdid eden bu büyük tehlikeyi derin bir şekilde kavradıktan sonra; makina medeniyetinin değiştirilmesi ve insanlığı

geliřtirmek için bařka bir dűřünce řeklinin ortaya konması ve bu sahadaki bűtűn gűrűřlerden tamamen uzaklařma zarureatine ađırmaktan bařka ne istiyor

Biz onu hayretle dinliyor ve hayretle karşılıyoruz!

«Bizler cansızlar ilminden geride kalmış olan hayat ilminin kurbanlarıyız.

Bu yaygın hastalıđın yegane ilacı kendi hakkımızda çok derin bir bilgi edinmemizdir. Bu bilgi sayesinde, modern yařayıřın řuurumuza ve vűcudumuza hangi mekanizmalarla zarar verdiđini öğrenmemiz műmkűn olur. Bűylece evremizdeki řartlarla nasıl intibak edeceđimizi, bunları nasıl deđiřtirebileceđimizi öğreneceđiz. űnkű bunlarda bir devrim kaçınılmaz hale gelmiřtir. Bu bilgi ne olduđumuzu gűlerimizi ve bunları nasıl gerçekleřtireceđimizi műmkűn kılan bir metodu bulmamız için bize yol gűstererek, fizyolojik zaafımızı fikri ve ahlaki hastalıklarımızı izah etmede bize yardımcı olacaktır.

Çeřitli organik ve ruhi faaliyetlerimize uymayan kuralları öğrenmek için yasak olan řeyi, műbah şeylerden ayırt etmemiz ve nefsanı arzularımızın etkisi altında kalarak muhitimizde ve kendi nefsimizde adaletli davranmak için hűr olmadığımızı anlamayı ancak bu ilimler vasıtasıyla öğreniyoruz.

Hayatın tabii řartları, modern medeniyyet tarafından ezildiđi ve çiđnendiđi műddete insan ilmi, bűtűn ilimlerin en zararlısı haline gelmiřtir.»

İřte, bu kahredici tehlikeyi bűtűn derinlikle riyle idrakinden sonra dűnyaca meřhur bűyűk

alimin dağarcığında olanların tümü bundan ibarettir.

Dr. Carrel'in bu öneriyi vermesi ve onu problemin yegâne —bu beşeriyetin insaniyetini muhafaza edecek bir şekilde ayakta kalabilmesi veya insaniyetin barbarlık ve vahşete yuvarlanması problemlerinin— çözümü, mümkün olan tek çözümü olması itibariyle insan ilimlerinin önemini çoğaltmaktadır. Bu görüş, —yukarıda belirttiğimiz gibi— bu medeniyetin, medeni milletlerin fikir ve tasavvurlarını şiddetle etkilediğine dikkatli çeken açık bir olaydır. Şöyleki; bu medeniyet, onları ilim ve olaylarla sınırlanmış (çevrelenmiş) ve bağından kurtulmaları mümkün olmayan demirden bir kafes içine hapseder. Yine bu görüşün verdiği sonuca göre çözüm oradan gelmeyecektir. Çünkü bu durum kafesin içinde değil kafesin dışından gözetleyen bir gözcüye ihtiyaç vardır.

Beşeri ilimlerin, cansızlar ilminden geri kalmış olması —Dr. Carrel'in kitabında söylediği gibi— kendiliğinden ortaya çıkmış değil, bu medeniyetin daha kuruluşu esnasında insanı değerli sayan ve onu yeryüzünde Allah'ın halifesi olarak gören doğru itikâti düşüncelerden ayrılarak bu medeniyetin üzerine kurulduğu bozuk tasavvurun tabii sonucu olarak ortaya çıkmıştır.

Yine teknik sistem ve üretim araçları bahsinde zikrolunan afetlerde ve insanın insanlığı, kıymetli özellikleri ile, gerçek ihtiyaçları yönünden hiç bir önemi olmayan ancak ve sadece ahlâkî ebedî ve itikadî düşünceye aykırı düşünce ve metodlardan kaynaklanmakta, ahlâkî düşüncenin itikadî hayat sistemlerini karıştırılmasıyla alay etmektedir.

Yine insanların sosyal, ekonomik, siyasi ve eğitim sistemlerini kurarken kendi az bilgilerine veya —Dr. Carrel'in dediği gibi— insan yaratılışı ve gerçeği hakkındaki cehaletlerine güvenmeleri de kendiliğinden meydana gelmemiş, bilâkis Allah tarafından gönderilen her şeyle ilâhî metoda çağıran onlara insanın gerçek yönünü tanıtan her şeye düşmanlık ruhunun tabii sonucu olarak ortaya çıkmıştır. Bu medeniyetin üzerinde kurulduğu bu düşmanlık, Avrupa'da ilimle kilsenin uğursuz çatışması sonucu meydana gelmiştir.

Bu seri işaretlerden sonra olayın, dünyaca meşhur bir büyük alimin tasavvur ettiği ve kısır medeniyetin gölgesinde meydana gelen ve onun aklını çelen bağlar nedeniyle üzerinde ısrar ettiğinden daha derin olduğunu anlıyoruz.

* * *

Dr. Carrel'in, insan güç ve yapısının teknik medeniyet karşısında tehlikede olduğu hususunu hissettiği gibi yine Amerika dışişleri eski bakanlarından Bay Dulles de A.B.D.'nin ve batı dünyasının, maddecî doktrin ve tarihi maddecilik üzerine kurulmuş temelinin komünizm rejimi karşısında tehlike içerisinde olduğunu hissetmiştir. Bay Dulles «Harp ve Sulh» adlı kitabında bu tehlikeden dolayı korkunç feryatlar ediyor ve tehlikenin bertaraf edilmesini istiyor. Ancak onun önerileri de yine kısmî olup meseleyi kökten halledememektedir. O, kilise adamlarından uzun zamandan beri, kilise ve toplum hayatında meydana gelen tarihi olaylardan sonra, işgal ettikleri bu mevkileri

itibarıyla güçlerinin ve tabii durumlarının kaldıramayacağı görevler istemiştir.

«Ruhi ihtiyaçlarımız» bölümünde şöyle diyor:

«Milletimizin içerisinde cereyan eden bazı kötü şeyler vardır ki eğer onlar olmasaydı biz —bu halimizle birlikte— yine de zor duruma düşmezdik. Bu psikolojik durumda, içimize derin bir korku sinmiş olduğu halde müdafaa durumunda kalmamız bize hiç yakışmıyor. Bu bizim tarihimizde yepyeni bir olaydır.»

«İş madde ile ilgili değildir. Dünyanın maddi bakımından en yüksek üretimi bizdedir. Hiç şüphesiz yegâne eksikliğimiz, doğru ve güçlü bir imandır. Onsuz, bizde bulunan her şey yetersiz olacaktır.»

«Politikacıların, güçleri ne kadar yükselirse yükselsin, diplomatların maharetleri ne olursa olsun, âlimlerin, buluşları ne kadar çok olursa olsun, bombaların tahrip gücü ne olursa olsun, bu eksikliğimizi gideremeyeceklerdir.»

«İnsanlar, maddi şeylere itimat etme düşüncesine kapıldıkları zaman onun kötü sonuçları da kaçınılmaz olur.»

«Ülkemizde, sistemlerimiz kendilerini savunmak için gerekli ruhi samimiyete sahip değiller. Akıllar, hayret içerisinde, ruhlar bir birini yiyip bitirmektedir. Bu durum milletimizin kargasalıklar içine düşmesine neden oluyor. Bu güne kadar ortaya çıkan casusluk olayları bunu gösteriyor. İçine düştüğümüz bu durumdan dolayı casuslukla mücadele eden hiç bir kuruluş bizi bu şartlarda koruyamayacaktır.

Bu medeniyet, herhangi bir milletin karşılaşa-

bileceği en sert deneylerle karşılaşılıyor. Bu deneyler refah içinde yaşam tecrübesidir.»

«İsa (a.s.) demiştir ki, bu maddi eşyaları ancak Allahın emrettiği şeyler için çalışanlar ve onun adaletini gerçekleştirmek uğruna çalışanlar elde edecekler. Fakat durum böyle olunca büyük imtihan başlar. Çünkü bu maddi şeyler, —insanın korktuğu gibi— ruhlara işleyen bir pas olabilir.»

«Yine elimizde bulunan örneklerle göre en yüce varlığa karşı görevlerini hissedenler onun iradesinin gerçekleşmesi için uğraşırlar. Çünkü onlara, imanları kuvvet, fazilet ve geniş hikmet verir. Onlar, sadece bu günlerini değil, yarınlarını sırf kendi nefisleri için değil bütün insanlık için imar etmektedirler. Böyle bir temel üzerinde kurulan toplumda —eğer şartlar elverirse— servet ve refahın herkes için olacağı sonucuna varılır. Bu yan ürünlerin ortaya çıkması inancın beklenen sonucu verdiğini gösterdiğinden dolayı ve itikatları güçlendireceği için güzel olacaktır. Böylece maddi refaha ulaşan insanlar uzun vadeli teşebbüsler için gayret sarfetmekten kaçınacaklar ve maddi menfaatı elde etmek için mücadeleye girişeceklerdir.»

Bu değişikliklerle beraber gittikçe artan tehlike gelişir. Amerikalılar emniyeti güç te olsa mümkün olan tek yolla temin ettiler. Yani büyük çalışmalar sonucu ancak temin ettiklerini kasdediyorum. Çalışmalarımızda eksiklik olacak olursa ve emniyeti sonuç olarak ararsak emniyet bizden süratle uzaklaşacaktır. Ve durum daima böyle olacaktır. Zenginlik derecemiz ne kadar yükselirse yükselsin emniyetin herhangi bir para miktarı ile satın alınması mümkün olamaz. Ne beş milyon, ne

de elli milyon emniyet için yetmez. Emniyet ve barış satın alınması mümkün olmayan iki şeydir. Gerileme devrinde Roma devletinin güçlülere sulhu satın almaya yeltenmişlerdi. Ancak bu kendilerini yok etmek isteyenlerin iştahlarını artırmaktan başka bir işe yaramamıştır.»

«Bizim nüfuzumuz ve emniyetimizin düşüş gösterdiği ölçüde komünist Rusya'nın nüfuz ve emniyeti yükselme kaydetmektedir. Bizim 19. asırda yaptığımız büyük Amerika denemesini taklit ederek onlar da bütün dünya halklarının akıllarını çelmek için tamamen büyük komünist Rusya denemesinin dalgasını taşıyan politikalarla nüfuzlarını kurabilirler. Hatta fiilen bu nüfuz uygulanmaktadır.»

«Komünist düşüncelerin aldatici ve saptırıcı olduklarını biliyoruz. Yine biz biliyoruz ki, komünist Rusya kendi memleketinde gerçekleştirdiği tecrübeyle orada hür ve tarafsız olarak hüküm sürmeye asla kapılarını açmayacaktır. Yine biz biliyoruz ki; bu düşünce sisteminin sahte, düşürücü ve yanıltıcı pençesine düşen kimseler bu rejimle gerçek arasındaki farkı er geç idrak edeceklerdir. Örümcek, güneş ışıklarına karşı parlayan güzel bir ağ örür ve sinekleri salonuna davet eder. Komünizm propağandası da örümcek ağı gibi çekicidir. Onun ağına bir millet düştüğü zaman, istibdat o milletin ruhi güçlerini kemirir ve bitirir. Fakat buna rağmen komünizm, bir ümit gibi —Asya'nın her tarafında, pasifik adalarında, güney Amerika'da, Afrika'da ve hatta batı Avrupa'da bile— halk tabakalarından kabul görür.

«Stalin şöyle demiştir: «Marksizm ve Leni-

nizmin güç ve hayatıyeti toplumların maddi hayatı geliştirmeye muhtaç olmalarında gizlidir.

«Anlaşıyor ki; komünist olmayan bir çok ülke —hristiyan batı ülkeleri dahil olmak üzere— toplumun maddi hayatının gelişmesine öncelik vermektedirler. Fertlerin, kendileri ile psikolojik durumlarını ikinci sıraya almaktadırlar.»

«Komünistler, batı toplumlarının bile komünizmin maddi nazariyesini tatbik etmelerinin gerekli olduğunu ispatlamak için bu durumu misal gösterirler. Batının ileri gelenleri, bunu inandırıcı bir şekilde reddedememektedirler. Böylece komünist Rusya'nın propağandası dünya çapında büyük ölçüde yükselmektedir.»

«Bizim açımızdan zorluk, imanımıza ve imanımızla faaliyetlerimiz arasındaki alâkaya karşı kapalı, donuk bir hal içinde oluşumuzdan kaynaklanmaktadır.»

«Biz hürriyet ve kurtuluştan, insan haklarından, temel hak ve hürriyetlerden, ferdin değer, kıymet ve insanlığından güzel ve tesirli sözlerle bahsedebiliriz. Ancak konuşmalarımızın büyük bir kısmı toplumumuzun «ferdiyetçilik» üzere olduğu zamanla ilgili olur. Bunun neticesi olarak da ferdiyetçiliğin «erken ölüm» anlamına geldiği bir toplumda o konuşmalarımızın pek bir tesirli olmaz.»

«Yine biz gerçekleştirdiğimiz maddi gelişmeden, toplu üretim üstünlüklerinden, vatandaşlarımızın malik olduğu araba, radyo ve televizyon sayılarından da mübalağa ile bahsedebiliriz. Fakat bizim bu maddi tasvirdeki mübalağamız bazı kimselere ruhi açıdan iflâs ettiğimiz düşüncesini verir. Bazılarını da bize karşı kıskanç kılar ve top-

lumun maddi hayatın geliştirmesi için topluca sarfedilen gayretten dolayı komünizm toplumunun öğülmesini, daha fazla sevilmesini sağlar.»

«Oluşmakta olan modern toplumumuzda iman gücü olmadıkça ve manevi vasıtalara sarılmadıkça, toplumumuzu adilikten ve imanun gelişmesine imkân vermeyen değersiz hayat şartlarından kurtarmadıkça, toplumun değışmesini sağlayacak samimi işler yapmadıkça, dünya çapında Sovyet Rusya komünizmi ile mücadele etmemiz, onun yalan, terör ve zulüm üsluplarıyla başa çıkmamız imkânsızdır.»

«Dinsizlik ve maddeciliğe düşmeden, sosyal adaletin sağlanabileceği görüşümüzde hüsrana uğradık. Çünkü bu bir ferdin diğer ferde karşı sosyal sorumluluklarını sırf kendi iradesiyle kabul etme veya ondan kaçmasına dayanan bir şeydir.»

«Bunun sonucu olarak dindar görünmemize rağmen dinimize olan inancımızı ve ibadetleri yapma alışkanlığımızı kaybettiğimiz gibi toplumumuzun büyük çoğunluğu hür bir ortam içerisinde imanlarını kaybettiler. Biz, dinle dini uygulamayı birbirinden ayırdık. Bununla birlikte iman her zaman yeni olaylarla birlikte sürdürülebileceği inancımızı kaybetmedik. Fakat iman ile amel arasındaki ilişkiler kesildiği zaman dünyanın her tarafına yayabileceğimiz manevi kuvveti geliştirmemiz mümkün olmayacaktır.»

«Bütün bunları değıştirmek zorundayız. Biz, «maddi şeyler önde gelir, ruh ona tabidir» diyen marksist nazariyeyi kolayca reddedebiliriz. (Hatta reddetmek zorundayız.) İstisnâi bir şekilde olsa bile kulluk ve istibdadın tasvib edilmesi imkânsızdır. İnsanlığın kurtuluş ve özgürlüğünde ön-

ce, imanı birinci dereceye koymaktan korkmamamız gerekir. Yüce Allah insanı maddî üretici olmaktan öte daha önemli bir vazife için yaratmıştır. Ve onun yaratışının esas gayesi, cismânî emniyetten başka bir şeydir. İnsanları dünyanın her yerinde ruhî, akli ve kendisine mensub olduğu toplumun iktisadî refahlarını arttıracakları balınesiyle durmadan artan iktisadî sıkıntılardan mutlaka kurtulması gerektir diyen dinî görüşe sarılmamız gerekir.»

«Yine hür bir toplumun, içerisinde her ferdin kendi başına buyruk olduğu toplum değil bilakis birbiriyle dayanışma halinde bulunan bir toplum olduğunu açıkca bilmemiz lâzımdır. İnananları birbirine bağlayan bağlar herşeyden önce imandan gelen kardeşlik bağlarıdır. Çünkü insanlar Allah (c.c.)'ın gözetiminde kardeşler olarak yaşamak için yaratılmışlardır.»

Sonra bu faslı şu sözleriyle kapatıyor:

«Bu görevin ortaya konması, herşeyden önce milletimiz içindeki rûhânî liderlerin görevleridir. Onların meselenin sırrına vâkıf olmaları, zararlı metodları ve komünist Rusya'nın hazırladığı planları barışçı yollarla bozmaktaki paylarının büyük olmasını kolaylaştıracaktır.»

«Daha yüksek frekanslı Amerikan sesleri icad etmemiz de asla faydalı olmayacaktır. Ancak şimdiye kadar söylenenlerden daha çok aldatıcı söyleyeceğimiz bir şey varsa o başka!»

«Vaiz ve öğretmenlerin bir çoğu ilmi gelişmenin insanın zarar verme gücünü çok fazla artırdığından dolayı üzülmüyorlar. Bilginin haddizatında kendisinden kaçınılması mümkün olmayan bir şey olduğunu kabul etmemiz gerekmez.»

Büyük maddî kuvvet, ruh asrında değil sadece madde devrinde tehlikeli olabilir. Aslında ilmi gelişmenin durdurulması veya gerilemesine teşebbüs etme yerine, rûhânî ibadetlerin gelişmesine önem verilseydi çok daha iyi olacaktı.»

Başkan Vilson ölümünden bir kaç hafta önce devrimci hareketlerin ve komünistlerin çalışmalarının tehdidini kapsayan bir makale yayınlamıştı. O, bu makalesini şu sözleriyle bitirmişti; «Problemi bütünüyle özetlersek şöyle diyebiliriz; Medeniyyetimiz kendi ruhaniyetini tekrar elde etmedikçe, sırf maddî yönüyle daha uzun süre ayakta durmaya muktedir olamayacaktır.»

«Bu, kiliselerimize, siyasî kuruluşlarımıza, kendi kapitalizmimize, Allah (c.c.)'tan korkan her ferde ve vatanını seven herkese karşı son bir çağrıdır.»

* * *

Ancak daha önce Dr. Carrol'in çağrılarında olduğu gibi B. Dulles'in bu çağrısını kolayca kabul etmek mümkün olmadığı gibi Dulles'in kiliselerine, siyasî ve kapitalist kuruluşlarına, Allah (c.c.)'tan korkan her şahsın veya vatanını seven herkesin önüne serdiği bu son çağrılara kolayca uyma imkânı yoktur.

Mesele bundan daha da derindir. Kilisenin elinde, önce Pavlos'un sonra da Konstantin'in, üçüncü olarak kilisenin, konsüllerin ve papazların onu bozmasından sonra, insan hayatına kâmil ve kapsamlı bir şekilde temel teşkil edecek hıristiyanlıktan eser kalmamıştır.

Hristiyanlık düşüncesinden geride kalan son kalıntıları da B. Dulles'in ifade ettiği gibi Amerikan maddi uygarlığı yerine getiremiyor. Bu uygarlık önce aşırı ihtikârcı, faizci, kapitalist sistemi temsil eden sıkı ferdiyetçilik programı üzerine kurulmuştur.

B. Dulles'in kendisinin bile —tehlike zamanında bu çağrıda bulunurken— Hristiyanlığın geride kalan fikirlerinin tatbik olunabileceği düşüncesine inandığını hiç sanmıyorum. Çünkü Hristiyanlığın, her semâvî dinin ve her akli selimin yasakladığı, insanlık ve materyalist medeniyetin sıkıntılarında ilk ve en büyük payı olan Amerikan medeniyetinin üzerine kurulduğu faizci sistemin ortadan kaldırılmasıdır.

B. Dulles Hristiyanlıktan, kendi ekonomik sisteminin özüne müdahale etmeyen, aynı zamanda komünizm felâketini def edici ve diğer siyasî gayelerini gerçekleştirecek hayret verici bir şeklin gerçekleşmesini istemektedir.

Hatta B. Dulles, dini düşüncenin bütün yönleriyle hayatın özüne yerleştirilmesi görüşünde samimi olsa bile, unutulmamalıdır ki, Hristiyanlık prensipleriyle, yaşanan hayat gerçekleri arasında geçilmesi ve üzerinde bir köprü kurulması mümkün olmayan bir uçurum vardır. Beşyüz yıldan beri devam etmekte olan din ile devlet arasındaki acı çatışma bu uçurumun kazanılmasında ve derinleştirilmesinde görev almıştır.

O, kilise erkânına ve ruhânî liderlere güçlerinin yetmeyeceği bir işi teklif ediyor. Elllerinde hristiyanlığın bozuk kalıntılarından başka bir şey kalmamıştır. Kilise ve adamları, din ve dindarlıklarla, insanların vicdanları ve akılları arasına

girmiş olan acı bir maziye ve hayatın bütün yönlerinin fikir ve düşüncenin dine düşmanlık temeli üzerine kurulduğu faydasız bir ayrılığa rağmen onlardan bazı vazifeleri istiyor. Onları, güçlerinin yetmediği bir konuda sorumlu tutuyor. Dulles, onlardan bu bozuk kalıntıdan imanla amel, fertçilik ile toplumculuk, ruhla madde, ilmi gelişme ve bu gelişme üzerine ruhun etkisi ile toplum hayatının ruhâni imanın hakimiyeti ile geliştirilmesinin aralarını birleştirecek bir sistem oluşturmalarını istiyor. Öyle bir sistem ki; din ile dinin uygulanması arasındaki farkı ayırt etmiyor. «Dinsizlik ve maddecilik olmadan sosyal adâletin sağlanması imkânsızdır» sözünü reddediyor buna rağmen maddi şeylere öncelik tanınmasını veya kölelik ve istibdadın maddi üretimi artıracakını veya üretimi artırma uğruna aklî, ruhî ve iktisâdî hürriyete tecvüzü reddediyor. Bu metod, uğruna aklî, ruhî ve iktisâdî hürriyete tecavüzü reddediyor. Bu metod, öyle bir metoddur ki; din adına ilmi gelişmenin durdurulmasını istemiyor, ilim ve bilgide geriye dönmeyi dindarlık için yegâne vesile saymıyor, hülâsa bu methodda ibadet gelişir nihayet «çalışma» ibadetin bir şekli haline gelir. Bozuk bir düşüncenin kalıntısı acı bir tarih enkazı, aşılmaz ve üzerinde köprü kurulamaz bir boşluk, —bütün bu karışıklıklar içinde oluşan— dinleri ile genel olarak hayatın akışı ve özellikle de bu metaryalist medeniyetin arasında böyle bir metodu nasıl bulabiliyorlar?

B. Dulles, batı sistemlerini komünizm tehlikesinden korumak için dini, bir ordu gibi kullanmak istiyor. Fakat din bu küçük savaşta hiç bir şeyi yapma imkânına sahip değildir. Diğer bir ifade ile

iki maddi sistem arasındaki savaşta dinin yapabileceği bir şey yoktur. O, isteyerek içine düşürüldüğü yürekler acısı bu durumu ile bir şey yapma imkânına sahip değildir. O insanların hayatından kötü bir şekilde uzaklaştırıldıktan sonra insanları müdafaa etme gücüne sahip değildir.

Allah (c.c.)'ın dini hizmetçi değil ki, hizmetçiler seviyesine konsun ve kendisini istedikleri gibi yönlendiren efendilerinin karşısında dursun. Dinin, —hizmetçilerin kıyafetinde— kendisine verilecek işaret için kapı arkasında ayakta hazır olarak bekleyen, sonra hizmet için çağrıldığında efendisinin huzurunda yeri öpen onların «dîn adamı» adını verdikleri kimselerin yaptığı gibi «emrine uydum efendim» diyerek yerlere eğilen bir hizmetçi şekline sokulması uygun değildir.

Hayır! Şüphesiz «Allah (c.c.)'ın dini» herşeye hakim bir efendi, hareket kabiliyetli olan kuvvetli, aziz ve cömert, mahkûm değil hakim, komuta edilmek değil komutan olmaktan başka bir şey kabul etmeyen bir dindir. İnsanlar hayatlarının bütün yönlerini onun emrine verip tamamen onun istediği gibi kullanmasına bütün yönleriyle onu tanzim etmesine, onlar arasında hakemlik yaptığı zaman büyüğü ve küçüğü ile bütün işlerini onun kanunlarına göre düzenlemesine, sonra büyük bir teslimiyet ve güven içinde onun hükümlerine razı olmadıkça din, onları ne komünizmden ve ne de diğer «izm»lerden koruyacaktır.

«Rabbine yemin olsun ki aralarındaki anlaşmazlıklarda seni hakem seçip sonra da verdiğin hükme içlerinde bir sıkıntı duymadan tamamıyla boyun eğmedikçe iman etmiş olamazlar.» (Nisa. 65)

İşte o zaman, din emre âmâde bir hizmetçi gibi değil işini bilen bir efendi gibi görevini tam olarak yapar.

Ancak o gün, bütün bu acı sapıklıkların ve tehlikeli âfetlerin doğurduğu uğursuz ayrılık sona erer.

Ancak o gün, güzelliklerini ve yüceliklerini vassafeden seslerin haykırdıkları kurtarıcı gelir.

Bu kurtarıcı, bütün insanlık tarafından beklenen bir kurtarıcıdır. İşte o, bu dindir...

Orada, burada, şaşkın gönüllerden, yorgun hançerelerden yükselen bir çok sesler vardır. Bunlar, bir kurtarıcıya secleniyorlar ve bir kurtarıcıya yönelip bu kurtarıcıda bulunması gereken belirli meziyet ve üstünlükleri düşünüyorlar. Bu belirli üstünlük ve meziyetler, «Bu Din»den başka hiç bir şeye uymamaktadır.

Bu konu, bu kitabın birinci bölümünde ve Dr. Carrel ile Mr. Dulles'in görüşlerini kapsayan Tehlike Sesleri» bölümünde de yeterince ele alınmıştır. Fakat onlardan hiç birisi bu vasıflara tam uygun olan gerçek kurtarıcıya yönelip çağırma- niş bu güzellik ve meziyetlere sahip olan kurtarıcıyı ortaya çıkaramamışlardır.

* * *

Dr. Carrel «Makinalaşma ve Teknoloji» dininden uzak bir hayat metodu istemektedir.

O, «İnsanı, her şeyin ölçüsü» sayan, onu «kendi icad ettiği dünyasında garip» yapmayan, insanın özellikleri ve esas unsurları hakkında tam bir bilgisizlik üzerine kurulmayan bir sistem arzulu- yor.

Sanayi kurulurken, fabrikaların, işçilerin fizyolojik ve akli durumları üzerinde yapabileceği etkileri tamamen ihmal etmeyen aynı zamanda bir ferdin veya fert guruplarının üretimde mümkün olan en büyük payı alabilmeleri için en az külfetle en fazla üretim prensibini de tasvib etmeyen bir sistem arzuluyor.

Sakat ve dar kafalı, aşağı mertebede kişilerin oluşmasına sebep olmayan, his, nezaket ve dini kaidelerin gelişmesini engellemeyen ve gizlemeyen, bizi ahlâken ve aklen düşük duruma düşmeye zorlamayan, değerlerimize ve toplumumuza aykırı bir çevre oluşturmayan bir sistem...

Ferdin kişiliğini defterinden tamamen silmeyen, fakat aynı şekilde ferdin toplum hayatına olan ihtiyacını da unutmayan, «Koyun sürülerine benzeyen büyük sürüler halinde, besleniyor, yaşıyor ve çalışıyoruz» demeyen bir sistem...

Erkeğin ve kadının kişiliğini ortadan kaldırmayan bir sistem... «Gerçekten ikisi arasındaki dengesizliği ihmal etmek çok tehlikeli bir iştir.»

İnsanoğlunun hayatını, «Marks'ın, Lenin'in ve Freud'un hayalleri», insanların hevesleri, arzuları, görüş ve eğilimleri önüne yağmaya terketmeyen bir sistem...

Fıtrat kurallarıyla çatışmayan, yasak topraklara girmeyi teşvik etmeyen, insanın hayat yapısının gerçekleriyle çatışmayan bir sistem...

Son olarak, maddeciliğin çöküşünü, Avrupa'nın ruhbanlık sistemi olarak tanıdığı negatif ruhaniyetçiliğe ve Freud'un sapık psikoloji görüşüne bağlı olmayan bir sistem...

Fakat Dr. Carel, insan aklının tabiatı gereği insanı tanımaktan aciz olduğu sonucuna vardığı

halde, bu meziyetlere sahip olan bu sistemin kuruluşunu «insanın ilmi»'nden arzu etmektedir.

* * *

Pekâlâ, Mr. Dallas'ın arzu ettiği şey nedir?

O, ruhaniyete ikinci mertebeyi vermekle beraber, toplum hayatının gelişmesi için maddeye mutlak öncülük vermeyen ve imanı fertlerle ilgili ikinci derecede bir olay olarak kabul etmeyen bir sistem istemektedir.

İnsan ve onun canlı faaliyetlerle olan ilişkisine karşı kapalı bir tavır almayan bir sistem.

Bazı durumlarda «erken ölüm» mânâsına gelen —Amerikan tecrübesinin— mutlak ferdiyetçilik esaslarına dayanmayan bir sistem...

Dinsizlik ve maddeciliğe düşmeden de sosyal adaletin sağlanabileceğini göstermek yolunda başarısızlığa uğramayan bir sistem...

Dinle, dinin yaşanması konularının arasını açmayan, imanla amel arasındaki irtibatı koparmayan, imanın yeni ortamlarla birlikte yürüyemeyeceği iddiasında olmayan bir sistem...

Maddî şeylere öncülük, ruhî şeylere de ona tabiliği ve —istisnâî durumlar için bile olsa— kölelik ve istibdadı doğru saymayı, insanı sadece bir üretim aracı olarak saymayı, ruhi ve akli hürriyetin zararına olduğu takdirde iktisadî refahı reddeden bir sistem...

Bu sisteme göre kurulan toplumda fertler, din kardeşi olarak yaşıyorlar, kardeşlik bağları onları birbirine sınıksı bağlayan bağlar olup toplumlarını bozuk ferdiyetçilikten ve yine bozuk toplumculuktan koruyor.

İmdatına gelen ruhun, ilmi kültüre hakim olmaya devam ettiği ilim ve marifetin sırf dini iman için tehlikeli oluyor diye onların ilerlemesinin durdurulmasının istenmediği bir sistem...

Son olarak, inanç ile amel arasındaki ilişkiyi açıklığa kavuşturan, içinde ibadetin gelişerek nihayet çalışma ibadetin bir şekli haline geldiği bir sistemi özlüyor.

Ancak Dr. Dulles, Batı kilisesinin tarihi, onun toplumla arasındaki faydasız çözülme ve kilisenin içine düştüğü acıklı durum hakkındaki bilgilerine rağmen bu sistemi, Amerikan kilise erkânı ve kendi ülkesindeki ruhani liderlerden istiyor.

* * *

Yalnız, açıkça bilinmesi gereken şey şudur ki; ne insan ilmi Dr. Carrel'in çağrılarına ne de kilise ve onun ruhani papazları, Mr. Duell's'in çağrılarına cevap vermeye muktedirler.

Bu her iki bilginin kurtarıcı için aradıkları bu vasıflar hiç şüphesiz «Bu din»den başkasında bulunmamaktadır. Bu her iki bilgin tarafından vasfedilen sistem, insanoğlunun tanıdığı nizam mezheb ve nazariyelerden yalnızca İslâm ile uyumaktadır.

—Ufkunun geniş ve ilminin derin olmasına rağmen— Dr. Carrel beyaz olduğu için bu kurtarıcıya yönelmemiş, o, bütün övgülerini beyaz ırkı yöneltmiştir. Kitabını, beyaz ırkı uyarmak için yazmış, bütün ilgisini beyaz ırkı tehlike ve uçurumdan kurtarmaya yöneltmiştir.

İslâm, beyaz insan yapısı değildir. Bu sebeple

evrensel büyük alimin ona yönelmesi mümkün değildir.

Yine Mr. Dullas da bu kurtarıcıya yönelemez. Çünkü beyaz insan olmaktan öteye bu dinle önemli bir ilgisi vardır. Asrımızda İslâma karşı yürütülen savaşta en büyük payı olan, istisnasız dünyanın her tarafında bu dine karşı avlama tuzakları kurulmasında payı olan, İslâm dininin yerini —onu kaldırarak— insan yapısı başka düşünce ve değerler yerleştirmeye çalışan siyasi bir bilim adamıdır.

Bütün bu çağrılara tek başına cevap verebilen bütün bu meziyetleri yalnız kendisinde toplayan, insanoğlunun şıfası için gerekli «reçeteye» sahip olan din yalnız «Bu Din»'dir.

* * *

İslâm, Avrupa'nın ve bütün dünyanın uğursuz ayrılık döneminden önce ve sonra tanıdığı sistemlerden ayrı, asil, temeli müstakil, kapsamlı ve tam bir sistemdir. Sadece mevcut nizam ve kanunları değiştiren değil çalışma ve gerçek hayat olduğu gibi aynı zamanda düşünce ve inanç sistemidir. Buradan, hareketle İslâm beşer hayatını yeni temel üzerinde tanzim etmeye gücü yeten yeterli, tek ve yegâne yeni bir hayat sistemidir.

Gerçekten, insanlık toplumu yolunu şaşırmıştır. Bu şaşırma insani bilgileri bir yana bırakıp cansızlar ilmi ile uğraşılmasından itibaren olmuştur. Bu şaşırma aletlerin kendi hayatına hakim olmasına ve o hayatın, insan karakterine aykırı biçimde şekillenmesine müsaade etmesinden itibaren de olmamıştır.

Bu şaşırma, siyasî, içtimai ve iktisadî sistemlerin sömürücülerin insafına terkedildiği ve Dr. Carrel'in dediği gibi onların da bu sistemleri insanlığın zararına ve onun gerçek ihtiyaçları dışına yönelttikleri günden itibaren olmamıştır.

Hayır! Bunlar, esasta bozulan tarihin sonraki aşamalarıdır.

Esasen insanlık toplumu, diriliş asrı, aydınlık asrı, teknolojik kalkınma asrı ile birlikte gelen uğursuz karışıklıkların onu Allahın nizamından tümüyle uzaklaştırdığı —sadece kilisenin düşüncelerinden değil— ve ilâhî inanç düşüncesiyle sosyal hayat nizamı arasına faydasız ayrılığı düşürdüğü günden beri yolunu şaşırmıştır.

Dr. Carrel'in zannettiği gibi, hayat bilgisine ve insan bilgisine ihtimam göstermek suretiyle yapılan cüzi yamalama hiç bir fayda vermedi. Çünkü insanlar, hayatlarını, bildikleri uğruna yöneltmez, değiştirmezler, bilakis insanlar insanın insan olduğuna inandıkları için hayatlarını yöneltirler, veya değiştirirler.

Dr. Carrel, teknolojik medeniyetin değişmesinin ve yerine beşeriyetin ilerlemesi için başka fikirlerin doğmasının zorunlu olduğunu zikrederken ondan tam sıçrayıp demirden ilim kafesinden çıkmasını beklemiştim. Ancak o bu büyük sıçramayı başaramadı. Ve uçuruma yuvarlanır gördüğü zavallı insanlığa uyarı sesleri ile haykırarak kafesin içinde kaldı.

Tehlike tehdidi altında olan insanlık hayatı, bu tam sıçramaya, ve Allahın kendini yarattığı gerçek yaratılış karakterine dönmeye gerçekten muhtaçtır. Ancak bünyesinde tehlike taşıyan, ta baştan fitrat esaslarına aykırı olarak kurulan me-

deniyet düşüncesinden doğma prensip nazariye ve verileriyle gerçek benliğine kavuşmasına imkân ve ihtimal yoktur. Hayatın kuralını kökten değiştirip onları insan fıtratına çeviren, mükemmeli insanın yapı karakterine uygun olan diğer bir temel üzerine kuran, kendisine ters düşen medeniyet fabrikalarında imal edilen renkli ve pencerelerinden görüldüğü şekliyle değil, hakikatte olduğu gibi kâinat gerçeklerine uygun ciddi, hakiki ve mükemmel yeni bir düşünce sistemine şiddetle ihtiyaç vardır.

İnsanın yapısı hakkındaki az ve sınırlı ilmi-miz veya dünyaca meşhur bu bilginin belirttiği gibi onunla ilgili tam bilgisizliğimiz, hayat yapısının ilk ve temel projesini koyanın biz olmamıza kesinlikle izin vermemektedir.

Eğer küçük maddi bir cihaz hakkındaki ilmi-miz veya ilimsizliğimizin sınırı bu kadar olsaydı o cihazın sahibi, montajı şöyle dursun— tamiri için bile onu bize bırakmaya güvenmeyecekti. Halbuki biz, bütün bu bilgisizliğimize rağmen yer yüzündeki herşeyden daha değerli ve kıymetli insan için bir nizam koymaya kalkışıyoruz. Ve bu nizamın işleyeceği suçlarına da aldırmıyoruz.

İnsan aklının maddi âlemde yaptığı olağanüstü icatları görerek aldanıyoruz. Uçağı, füzeyi icad eden, atomu parçalayan, hidrojen bombasını yapan, tabiat kanunlarını tanıyan ve bu icatlarında onlardan faydalanan insan zekâsının, insanlık için yeni bir hayat sistemini kurmaya, düşünce, inanç kuralları, ahlâk ve edeb prensiplerini koymaya lâayık olduğunu zannediyoruz.

Halbuki insanoğlu «madde âleminde» çalışırken, bizi kurallarıyla donatılmış olduğu için ta-

nıdığı bir dünyada çalıştığını, ama, «insan alemi» ile ilgili çalışırken başlangıçta kendisine göre büyük bir sahaya girdiğini, bu sahanın muazzam, gizli gerçeklerini anlamak için yeterince donatılmış olmadığını unutuyoruz.

İşin en garip yanı da bu gerçeği ortaya koyan ve onu «insanlık ilmi»nden isteyen o şahsın dünyaca meşhur büyük bir alim olmasıdır.

* * *

Bu büyük zanna karşılık diğer büyük bir zan daha vardır.

İnsanlardan bazılarının, inanç sisteminin hayata hakim olmasının, maddi ilimlerin ve çağdaş sonuçlarının hayattan silinip atılmasını gerektireceği zannına kapılmalarıdır.

Bu büyük olduğu kadar çirkin bir kuruntudur da. Hatta gülünç bir kuruntudur. Fakat maalesef bu kuruntu batıda ve onun medeniyet tarihi boyunca yerleşmiş uzun bir tarihli gerçek olarak kalmış ve Mr. Dulles, «Harp ve Sulh» adlı kitabında geçen bölümde, kendisinden haykırmalarını ve çekişmelerini parçalar halinde naklettığımız «Ruhi İhtiyaçlarımız» bölümü gibi uzun bir bölümü bu konuya ayırma lüzumunu hissettirmiştir.

Şu var ki; sağlam, ilâhî nizam için de iş böyle değildir. Din, ilmin ve uygarlığın karşıtı değil, ilmin ve medeniyetin düşmanı da değildir. Ancak din, ilim ve medeniyet için bir çerçevedir, bir mihverdir. Hayatın bütün yönlerine hakim olan çerçe ve mihverinin sınırları içinde ilim ve medeniyet için bir sistemdir.

İslâm bızatıhi insan aklının, madde alemine, onun kanunlarına, güçlerine, birikimlerine karşı tam ve kapsamlı hürriyetinin ilân edilmesidir. Yine İslâm, Rabbinin kendini halife kıldığı bu geniş mülkte çalışmak ve faydalanmak üzere insan aklının serbest bırakıldığını bildiren genel bir ilândır. Bu hakikat kâinatta insanın yeri ve görevleri, kulun rabbiyle olan ilişkisi konusunda İslâm düşüncesinin kapsadığı gerçeklerden biridir. Bundan dolayı İslâmın gölgesinde, araç ve gereçlerin verdiği imkân sınırları çerçevesinde bütün yönleriyle mükemmel olan bir medeniyet gelişti. Araç ve gereçler daima gelişebilir ve ilerleyebilirler. İslâm bu gelişmeyi her zaman korur ve kollar vaziyettedir. Fakat İslâm, daima bunları fıtrat çerçevesinde muhafaza ederek, insan fıtratı ve değerli özellikleri ile çarpıştırmadan, onları yoketmeden ve mahvetmeden —Dr. Carrel'in çağdaş medeniyet için söylediği gibi— gelişmesini müdafaa ve kontrol eder.

Briwolt ve Duiring gibi bizzat Avrupalı yazarlar tarafından ikrar edildiğine göre Endülüs üniversitelerinden Avrupa'ya geçen ve «deney sisteminin babası» olarak isimlendirilen ve iftira yoluyla Roger Beyko ve François Beyko'nun sistemi olarak bilinen sistemi —kendi gerçek karakterleriyle— kuran yine İslâmdır.

Şüphesiz İslâm, beşer hayatının esaslı «planının» çizilmesini; noksanlık ve havailikten uzak, kâmil ve kapsamlı, ilme, kâinat ve içindekileri, onların kanunlarını ve güçlerini yaratan, bu geniş kâinat içerisinde yapabileceği şeyler ve yetenekleri ile birlikte insanı yaratan Allah'ın ilmine havale edilmesini emreder. Çünkü, insan yaradılışının

bütün hakikatlarını ve kâinatta olan her şeyin yapısındaki özellikleri yalnızca o bilir. İnsanın ferdi ve içtimai hayatının ve kâinattaki diğer yaratıklarla olan münasebetlerdeki hayatının nasıl olması gerekeceği hakkında bizim şiddetli bilgisizliğimize karşılık o, mutlak ilmiyle bir hayat sistemi kurmaya muktedirdir. Aynı zamanda —bir zamanlar kilisenin istediği gibi— yüce Allah'ın içinde çalışmak ve onu güzelleştirmek üzere insana bağışladığı beşer aklını ilga etmek için değil kendisini nefsi arzulardan, taşkınlıklardan ve kibirlenme fitnesinden, acz ve çöküntü zafiyetinden koruyan bir surla onu korur. Allah'ın verdiği akıl, insanın istikametini düzeltip onu yanıltmaz, ona doğru yolu gösterip onu saptırmaz, ona hürriyet ve doğruluk nimetlerini eşit olarak temin eden bir hayat nizamı kurar.

Böylece insanın ve maddenin yaratıcısı tarafından ortaya konulan nizamın güvencesi altında ayrıca Allah katındaki değerini, ve ona olan kul-luğunu hissetme düşüncesi ile aynı zamanda tu geniş mülk içerisinde kendisinin halife olduğu hissi içerisinde insan maddeye hakim olur.

* * *

Bütün bunlardan anlaşılıyor ki; Mr. Dallas'ın çağırdığı fakat kendisinin yönelmediği yegâne nizam İslâm'dır. Beşeriyeti —Dr. Carrel'in dediği gibi— komünizmin tuzağından kurtaracak yegâne nizam da İslâm'dır. Biz İslâm nizamı sahipleri —yalnız başına— o büyük hamleyi gerçekleştirebiliriz.

Şüphesiz bugün beşeriyeti kuşatan bu maki-
na medeniyeti kendisine bu hoş kolaylıkları sağ-
larken —her ne kadar bu kolaylıklar bazan onun
maddi yapısına eziyet veriyorsa da— dünyaca bü-
yük bir alimin çeşitli vesilelerle değerli bir kita-
bında değindiği gibi insanın yapısındaki en önem-
li karakterlerini öldürmekte, insanın en yüce de-
ğerleri ile savaşmaktadır.

İslâm —kâinatın hakikatı, insanın onun için-
deki yeri ile ilgili düşünce yapısıyla ve gerçek ni-
zama uygun derlenmiş karakteri gereğince ne tek-
nolojiye yönelip onu yok eder ne de sanayinin be-
şer hayatına sunduğu kolaylıklara yönelip onları
ortadan kaldırır!

Fakat İslâm ilk önce uygarlığın görüş ve de-
ğer ölçülerini değiştirmeyi kaseder. Bu uygarlı-
ğa mübalağa ve basitlikten uzak gerçek değerleri-
ni verir. Şöyle ki, bu uygarlık insana onun düşün-
celerine, hislerine, durumlarına ve düzenlerine na-
kim olamaz. Ancak inanmış insanın ruhu bu uy-
garlığa hakim olur.

Şüphesiz İslâm, insanın devamı için onun kıy-
metini, yüceliğini, değerini ve gücünü isbatlaya-
caktır ve insan ruhunu Darwin, Karl Marks ve
benzerlerinin düşürdüğü aşağılıktan kurtaracak-
tır. O vakit, insan aletlere, maddi icatlara ve uy-
garlığa kendisinin hakim olması gerektiğini anla-
yacaktır.

İnançlı insanın ruhu, her şeye hakim olduğu
zaman o —inancı çerçevesinde— hürriyetinden
faydalanacaktır. İyi ile kötü arasında seçim yap-
ma gücüne sahip olacaktır. İnsan ruh, aletler ve
onların çalışmasından sonra ortaya çıkan düşün-
celer tarafından zorlanmış, yenilmiş ve onlara bo-

yun eğmiş bir durumda iken onun aradığı en önemli unsur irade hürriyetidir.

İrade kudreti, inanmış insan ruhuna, bu uygarlıklar içinde zararlı olan unsurları ortadan kaldırma gücünü verecek, insanın kendi yapısının gerçek ihtiyaçlarına uygun faydalı unsurları geliştirecektir. Yine insan ruhunun hakimiyeti, insana; insani değerlere aykırı şeylerden, insanın değerli unsurlarının heder olmasına sebep olan iş nizamları ve üretim yollarından kurtulma fırsatını verecektir. Çünkü üretim yolları ve iş nizamları, mukaddes kanunlar değildir. Onlar, sadece insani unsurların zararına maddi üretim miktarlarının geliştirilmesi için kullanılan sömürü araçlarıdır. İnsanın maddi şeylerden daha üstün ve daha değerli olduğu kararlaştırılacak olursa, üretimdeki çokluk ile insanın değerli unsurları dengeleşecek biçimde üretim yolları ve iş nizamları değişecektir.

İslâmın hayat nizamından doğan yeni değer ölçüleri ve düşüncelerin doğması halinde ve bu doğuşun sonra inanmış insan ruhuna yerleşip onu makina medeniyetinin tesirlerinden kurtarması durumunda, insan ilimleri tam bir plan çerçevesinde hakiki kıymetine kavuşmuş olacaktır. Yine Mr. Dulles'in vasıf ve meziyetlerini anlattığı, ne kendisi ne kilisesi ve ruhani papalarının (kendisi de onlardan biridir) kavuşmaya muktedir olamadıkları sisteme kavuşmak da mümkün olacaktır.

Şükürler olsun ki insanın zâti yaratılışı da — Allah'ın yarattığı gibi— kâinatın yaratılışı ile uygunluk içerisindedir. Kâinatın karakteri de insan karakteri gibi hareket, güzellik, gelişme unsurlarını ihtiva etmektedir. Bundan dolayı insan

karakteri bu gelişmelerden bir çoğunun beklenen gerçek ihtiyaçlarına cevap verip onlara uygun olduğunu anlayacaktır. Ve insan karakteri ancak onun yapısına zarar veren medeniyet ve uygarlık nimetleriyle çatışacaktır. İşte kovulması ve yasaklanması gereken şeyler bunlardır. Allah'ın hayat nizamı, bunu sağlamayı taahhüt ediyor. İşte bu dîn, batının aradığı fakat bulunca da kabul etmediği kurtarıcıdır!

İslâmın tek başına maddi medeniyetin zinciriyle yuvarlanıp sürüklenen insanlığı, çevresini kuşatan kahredici tehlikelerden kurtarmaya kadir olduğu, yine tek başına beşeriyetin fitratına ve hakiki ihtiyaçlarına en uygun sistemi sunmaya kadir olduğu, insanın maddi icatlar sahasındaki ilerlemesi ile, ruhi açıdan yükselmesindeki ilerlemesi arasını bulacak olanın da bîzatihî o olduğu, nihayet, ihsanlığın tarih boyunca İslâm'dan başka hiçbir nizamda asla göremediği bu uyumu sunma gücüne yalnızca onun sahip olduğu da iyice anlaşılınca...

Bütün bunlar iyice anlaşılınca, bununla beraber —başlarında bu tip bir nizam için feryad eden, yardım dileyen Mr. Dulles olduğu halde— dünyanın her tarafında İslâmî diriliş hareketlerine vahşice darbeler yöneltenler, envai çeşit yalan, dolan ve hilelerle İslâm nizamının esaslarını silip atmak, O'nu yegâne kurtarıcı olarak gören insanlığın gözünden düşürmek için bütün güçlerini seferber edenlerin, —bütün insanlığın hakkı üzerinde— ne kadar çirkin bir cinayet işlemiş oldukları iyice açıklığa kavuşacaktır.

Şüphesiz bu, —batılı büyük bir alimin dediği gibi— bütün insanlığa karşı insan fıtratına ve hakiki ihtiyaçlarına aykırı bu çağdaş medeniyetin musibetiyle mübtelâ olan insanlığa, maddeci felsefenin üstünlüğü ile tehdit edilen insanlığa karşı işlenen çirkin bir cinayettir. Mr. Dallas'ın uyardığı gibi parlak maddi medeniyetin tasmasıyla bağlanarak uçuruma yaklaşmaktadır. Beşeriyeti insanlık düşmanlarının yer yüzünün her tarafında çeşitli plan, tuzak ve usüllerle karşısında savastıkları bu dinden başka hiç bir kimse kurtarmıyacaktır.

Ancak, İslâma yöneltilen bu düşmanlıklar bizim, istikbalin bu din için olacağına olan sonsuz güvenimizden hiçbir şey eksiltmeyecektir.

İslâm bugün her yerde İslâmî öncü birliklerin karşılaştığı bu vahşi saldırılardan daha sert ve daha zor olanları ile kendi uzun tarihi içerisinde karşılaşmış ve onlarla kendi gücünden başka her türlü güçten soyulmuş olduğu halde, koruduğu millet ve toplumların da şerefiyle ayakta kalmalarını sağlamıştır.

İslâm yurdunu, haçlı seferlerine karşı olduğu gibi, doğuda tatar (moğol) saldırılarına karşı da koruyan yine İslâm olmuştur. Eğer haçlılar, eskiden Endülüs'de ve şimdi de Yahudilerin Filistin'de olduğu gibi doğuda muzaffer olsalardı ne arap milleti, ne arap dili, ne de arap vatani diye bir şey kalmayacaktı.

Eski Endülüs ve yeni Filistin şahittir ki; İslâm bir yerden çıkarılıp temel kökleri söküldü mü orada artık ne lisan ve ne de milliyet kalır.

Bu bölgeyi (Arabistan'ı) tatarlardan koruyan memluklar, arap asılı değillerdi. Bilakis tatar asıl-

lı idiler. Fakat onlar kendi ırklarından olan saldırganların karşısına İslâmı müdafaa için dikildiler. Çünkü onlar müslüman idiler. Müslümanlar İbni Teymiyye'nin harekete geçirdiği, komuta ettiği ve bizzat ön saflarda çarpıştığı İslâmî bir ruh ve inanç içerisinde ve İslâm inancının gösterdiği yolda kendi ırkdaşlarına karşı koydular ve savaştilar.

Selâhaddin Eyyubi, kendisi arap değil kürt olduğu halde bu bölgedeki arap milletinin ve arapçanın yok olmasını önlemiş, Haçlıların zulmünden, bu bölgenin İslâmiyetini korurken aynı zamanda arap lisanını da haçlıların saldırısından korumuştur. Onu haçlılara karşı savaştıran ruh, onun kalbindeki müslümanlık inancı idi. Yine Zahir Baybars'ı, Muzaffer Kutz'u ve Melik Nasır'ı da İslâm vatanında yerleşmiş tatarlara karşı savaştıran İslâm ruhuydu.

Cezayir'de yüzelli yıl boyunca savaş veren yine İslâm'dır. İslâm orada arap milletinin varlığını ebedileştirmiştir. Fransa'nın Cezayir'de arapçayı öğretilmesi yasak yabancı bir dil olarak kabul etmesiyle lisan ve kültür unsurlarını kaybedinceye kadar Fransızlarla yarışmaya devam etmişti. Ondan sonra da İslâm tek başına vicdanlarda ayakta kalmayı başarmış, bu arada çatışmaları yönetmiş, kâfirlerin mağlûbiyetini sağlamış, müslümanları, düşmanları olan haçlılara boyun eğdirmemişti. Yalnız İslâm sayesinde Cezayir'de mukavemet ruhu devam etmiştir. Nihayet, Abdulhamid b. Badîs'in yürüttüğü İslâmî hareket yeniden İslâm ruhunu arındırıp, meşalesini alevlendirdi. İşte gafil ve sapıklar, —Fransızların ve haçlıların— haçlı ol-

dukları halde çok iyi bildikleri bu gerçeği yok etmeye çalışmaktadır.

Onlar İslâmın yüksek ruhuyla düşmanlarına galip gelerek Cezayir'de onların yollarına dikildiğini kesin olarak biliyorlardı. Bunun içindir ki onlar, savaşlarını, Cezayirli'lere veya araplara değil, bütün müslümanlara karşı ilan ediyorlardı.

Sudan'da, önce bu ülkenin kuzey kısmındaki Vadî Mısır'da sonra da güney Sudan'da İngiliz ihtilâline karşı Mehd-i Kebir hareketiyle kurtuluş rüzgârlarını estiren yine İslâm olmuştur. Mehd-i Kebir'in nutuklarından ve Osman Dukne'nin Kteşner, Kromvel ve Tefvik'e yazdığı mektupları incelendiğinde bu asıl sebep, canlı olarak anlaşılmaktadır.

İtalyan istilâsına karşı, Baraka ve Trablus'ta savaşılan yine İslâm olmuştur. Senusi zaviye ve tekkelerinde gelişen mukavemet ruhu, asil ve büyük kahraman Ömer Muhtar'ın cihadı İslâm'dan fıskırmıştır.

Merakıştaki ilk hareket, yine İslâm ruhundan fıskırmış, Fransızların 1931 yılında berberi kabilelerini İslâm şeriatından ayırarak putperestliğe döndürmek için Zahir Berberi'yi kışkırtmak istemeleri, Fransızlara karşı Merakış'ta savaşın tutuşmasına sebep olan kıvılcım olmuştur.

İslâm silâhsız olduğu hallerde dahi savaşını sürdürmüştür. Çünkü kuvvet unsuru onun karakterinde, genişliğinde, apaçıklığında, şümullülüğünde, insan fitratına uygunluğunda ve onun gerçek ihtiyaçlarına cevap verebilmesinde, insanları kula kul olmaktan çıkarıp bütün kulları Allah'a kul etmeye yöneltmesinde, Allah'dan başkasına itaatı kaldırmasında yine âlemlere değil, kendisin-

den başkasına hürmetle boyun eğilmesini yasaklamasında gizlidir. Yine kuvvet unsuru, zalim sultanların idaresi altına düşmek gibi geçici tehlike anlarında ehline, ayaklanma ruhunu vermesinde gizlidir. Ve bu zalimin baskısı ne kadar şiddetlenirse o kalplerin çerçevesinden silinip atılır. Bundan dolayı İslâm kalp ve gönülleri imar ettiği müddetçe, bazı zamanlarda maddi yenilgiye uğrasa bile hiçbir vakit ruhî (manevî) yenilgiye uğramayacaktır.

İslâmın bu özelliklerinden dolayı İslâm düşmanları ona karşı bu çirkin savaşı yürütüyorlar. Çünkü İslâm onların yollarını keser. Onların istedikleri gibi yeryüzünde zulmetmelerine ve Tanrılık iddia etmelerine engel olduğu gibi sömürücülük ve istismar hedeflerine de engel olduğu gibi sömürücülük ve istismar hedeflerine de engel olur. İslâmın bu özelliklerinden dolayı onun düşmanları onu çirkinleştirme hile ve sapıklık saldırılarında bulundukları gibi şiddet ve mahvetme saldırılarında da bulunmaktadır.

Dünya siyonizmi ve haçlılığı bu inatçı savaşçıdan kurtulmak, bu bitmeyen inatçı savaşa son vermek için İslâmı başka değer ve düşüncelerle değiştirmek istemektedirler.

İslâmın bizzat kendi özelliklerinden biri de şudur: İslâm topraklarını zorla kendi hükümleri altına almayı arzu eden İslâm düşmanları ona karşı şiddetli bir kin ve öfke besliyorlar. İşte savaşın gerçek yüzü budur. Onun esas gayesi, işte bu gerçeğe ibarettir.

* * *

Fakat —bütün bunlara rağmen— şüphe götürmeyen bir gerçek şudur ki; «İstikbal bu dinindir.»

Bu dinin sınırlarını çizdiği nizamın karakterlerinden ve beşeriyetin bu nizama olan ihtiyacından dolayı biz hiç sarsılmayan bir inançla kesinlikle inanıyoruz ki; muhakkak «İstikbal, bu dinidir.» Düşmanları istese de istemese de, O'nun bu dünyada, yerine getirmek üzere çağrıldığı bir rolü vardır. Onun beklenen bu rolünün yerine geçebilecek —diğer bir inanç sistemi olmadığı gibi— beşeri bir sistem de yoktur. Bu kitabın başında da belirttiğimiz gibi, bütün insanlık daha uzun süre ona karşı ilgisiz kalmaya muktedir olamayacaktır.

Bu gerçeği ispatlamak için daha fazla sözü uzatmaya ihtiyaç yoktur. İslâm tarihinde meydana gelen ibret verici bir olayı misal göstererek bu konuyu kapatalım. Umulur ki bu örneğimiz ibret vermesi bakımından en uygun örnektir.

Süraka ibni Malik, Rasulullah (s.a.v.)'i ve arkadaşı Ebubekir (r.a.)'yı takip ederken onlar, Kureyş'e görünmemek için gizlice hicret ediyorlardı. Süraka Kureyş'in, Muhammed (s.a.v.)'i ve arkadaşını yakalayana, hiç olmazsa onlardan bir haber getirene vadettikleri tahrik ve teşvik edici büyük ödülleri kazanmayı arzuladığı halde Rasulullah'ı ve arkadaşını her takip etmek isteyişinde atı tökezliyordu. Bu arada o, Rasulullah'la anlaşarak, ardından gelenleri oyalamak için geriye dönüyordu.

İşte böyle kritik bir anda Nebi (s.a.v.);

— Ey Süraka! Kısra'nın bilezikleriyle aran nasıldır? (Melikler meliki) diyerek İran şahı Kısra'nın bileziklerini ona vadeliyordu.

Böylesine amansız bir şekilde takip edilen ve yanında kendisine pek bir faydası olmayan tek bir arkadaşıyla gizlice hicret eden böyle birisi tarafından kendisine yöneltilen bu garip iltifat karşısında Süraka'nın aklından neler geçmiş olduğunu yalnızca Allah bilir.

Ancak Resulullah (s.a.v.) kendisiyle beraber olan Hakk'tan ve cahillerin o gün üzerinde yürüdükleri batıldan tam manasıyla haberdardı. Yine bu Hakkın o batıla mutlaka galip geleceğinden de emindi. Hakkın bu haliyle daha uzun süre böyle devam etmeyeceği, batılın da daha uzun süre bu suretle devam edemeyeceği de şüphe götürmez bir gerçektir. Sonra şimdi olan şeyler gelecekte asla devam etmeyecekti.

Eski ağacın su ve gübre alamayacak bir şekilde bütün kökleri birbirini yemiş ve bitirmişti. Kökten sökölüp atılmasını gerektiren bir şekilde çirkinleşmişti. Onun elindeki tohum ise dikilmek ve gelişmek için hazırlanmış bir fidandı. İşte bunun için tam bir güven içerisinde ve kendi halinden emindi.

* * *

Bugün biz, bütün kötülük ve iyilikleri ile çevremizdeki cahiliyetle aynı durumdayız. Bundan dolayı bizi kuşatan bu sahte görüntülere rağmen

gelmesi kesin olan sonuçtan, etrafımızdaki her şeyin şahadet ettiği akibetten ümit kesmemiz caiz değildir.

Bugün beşeriyetin İslâm nizamına olan ihtiyacı, o gün olan ihtiyacından daha az değildir. Bugün bu nizamın değeri —beşeriyetin elindeki diğer bütün sistemlere kıyasla— o günkünden daha az değildir.

Bundan dolayı bu gibi ortamlarda bir kere meydana gelen olayların mutlaka tekrar meydana geleceğinden şüpheye düşmememiz gerekir. Etrafımızda gördüklerimiz ve dünyanın her tarafında İslâmî diriliş hareketlerine karşı işlenen vahşiyane darbeler sebebiyle ve maddeci medeniyetin üzerine kurulduğu sağlam temellerden dolayı kalplerimize şüphenin girmesi caiz değildir. Olayı çözecek olan, batılın güçlü olması ve İslâma karşı işlenen darbelerin kuvvetli olması değil, olayı çözecek olan, hakkın kuvveti ve onun bu darbelere karşı koyma derecesidir.

Biz tek başımıza değiliz. Yaradılışın gözetleyicisi ve koruyucusu insan fıtratının, kâinat fıtratının harika ve muazzam bir gözetleyicisidir. Medeniyetin fıtrata yükleyebileceği bütün ağırlıkların hepsinden daha muazzamdır. Fıtrat, medeniyetle çatıştığı zaman savaş ister uzun sürsün, ister kısa, zafer mutlaka fıtrata yazılacaktır.

* * *

Bir şeyi devamlı göz önünde tutmamız gerekir. Fıtratı, birbiri üzerine birikmiş yığınlarca

probleminden kurtarmak, sonra da onu bu problem yığınınına galip kalmak gibi önümüzde zor, meşakkatli ve uzun bir mücadele vardır. Kendisi için uzunca ve tam olarak hazırlanmamız gereken bir mücadele...

«Bu Din»'in seviyesine yükselmemiz için ona hazırlanmamız gerekir.

Allah'a gerçek imanımızla, Allah'ı gerçek anlamda tanımamızla onun seviyesine yükselebiliriz. Gerçekte biz onu tam olarak tanıyamadıkça ona tam manasıyla asla iman etmiş sayılamayız. Allah'a ibadet etmekle onun seviyesine yükselebiliriz. Gerçekte biz ona tam manasıyla ibadet etmedikçe onu asla tam manasıyla tanımayacağız.

Etrafımızdakileri tam manasıyla anladığımız ve çağımızın uslubünü bildiğimiz takdirde onun seviyesine yükselebiliriz. Allah, zamanını tanıyan ve yolunu doğrudan kişiye merhamet etsin.

Çağımızın kültür ve medeniyetini iyi kavradığımız, bu kültür ve medeniyeti bilinçli ve uzman bir şekilde kullanabildiğimiz ölçüde onun seviyesine yükselebiliriz. Biz ona bilgi ve tecrübe ile iyice hakim olmadıkça ondan neyi almamız ve neyi terketmemiz gerektiği hükmüne muktedir olamayız. Biz sezme kudretini bilgi ve tecrübeden alacağız.

Onun seviyesine, beşer hayatının karakterini, onun gerçek ve durmadan yenilenen ihtiyaçlarını tecrübeyle anlayarak yükselebiliriz. Böylece bu medeniyetten reddedeceğimizi reddederiz, hayat tecrübesinden bizim medeniyet tecrübelerimize denk olan kısmını alacağız.

İşte bu zor bir mücadeledir. Uzun bir mücadeledir... Fakat bu mücadele süratli ve asil bir mücadeledir.

Allah bizimle beraberdir... «Allah dilediğini mutlaka yapar, fakat insanların bir çoğu bilmezler.» (Yusuf, 21)

İslam bir nizamdır. Hayat nizamıdır. Bütün yönle-
riyle insan hayatının gerçek bir nizamıdır.

Biz, içinde insanların kullandıkları sistemlere,
şekli, yeri ve zamanı ne olursa olsun, yüce Allah
(c.c.)'ın verdiği ismi, "cahiliyye sistemleri" ismini
veriyoruz.

Muhakkak ki bu din her ne şekilde olursa olsun
kulun kula tapmasını kaldırmak, bu geniş kainatta
olduğu gibi yeryüzünde de (insan topluluğunda) kul-
luğu yalnızca Allah (c.c.)'a özgü kılmanın gelmiş-
tir.

"Allah (c.c.)'ın dininden başkasını mı arıyorlar?
Oysa göklerde ve yerlerde olanların hepsi, ister iste-
mez, O'na teslim olmuştur ve oradan emrülüp götürü-
leceklerdir." (Ali İmran 83)

İSLAMOĞLU

YAYINCILIK ve DAĞITIM
Büyükdere No: 21 Beşiktaş
Tel: 512 10 59 İSTANBUL